

Stavovi opće populacije o percepciji zdravstvenih djelatnika na temelju fizičkog izgleda

---

Rešetar, Katarina

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:115204>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

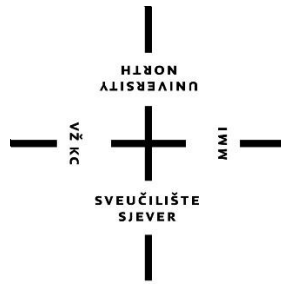
Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-14**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

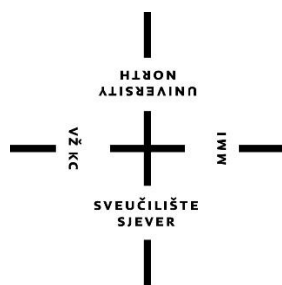
Sveučilište Sjever

Završni rad br. 1385/SS/2020

Stavovi opće populacije o percepciji zdravstvenih djelatnika na temelju fizičkog izgleda

Katarina Rešetar 2430/336

Varaždin, listopad 2020. godine

Sveučilište Sjever

Odjel za sestrinstvo

Završni rad br. 1385/SS/2020

Stavovi opće populacije o percepciji zdravstvenih djelatnika na temelju fizičkog izgleda

Student:

Katarina Rešetar

Mentor:

dr. sc. Irena Canjuga

Varaždin, listopad 2020. godine

Predgovor

Prvo i najveće hvala mojim dragim roditeljima što su mi omogućili odlazak na studij, na njihovoj potpori i razumijevanju.

Jedno veliko hvala mojoj dragoj mentorici doktorici Ireni Canjugi, koju smatram kompletnom figurom i vrijednim autoritetom Sveučilišta Sjever. Od srca hvala na pruženom razumijevanju, na susretljivosti i pomoći, te poticanju na individualnost i srčanost kroz ovih par godina na Sveučilištu. U lijepom sjećanju nosit ću napore koje smo zajednički uložile u izradu provedenog istraživanja.

Jedno sentimentalno hvala željela bih uputiti svim ostalim predavačima, profesorima i suradnicima koje ću živjeti kroz stečena mišljenja i dijela na svom daljnjem putu. Zbilja, jedan kvalitetan dio mog izgrađenog identiteta kao osobe, studenta i medicinske sestre mogu dugovati Vama.

Hvala i mojim dragim kolegama, od kojih su neki postali i prijatelji, na uzajamnom i nesebičnom pomaganju na zajedničkom akademskom putu, na kolegijalnosti i timskom radu prilikom obavljanja kliničkih vježbi, te na svakom smijehu unutar zidova predavaonica!

Sažetak

Iako se u znanstvenom i javnom tisku mnogo pisalo o porastu stope tetovaža i sve većem broju žena koje se odlučuju za isto, razumijevanje kako tetovaže kao trajni oblik „odjeće“ kao i utjecaj na predodžbe o karakteristikama nositelja još uvijek je ograničen. Istraživači s interesom kako se percipiraju ljudi s tetovažama uglavnom tvrde kako su tetovaže podložne stigmatizaciji. Za žene ishodi tetoviranja mogu biti i više stigmatizirajući nego za muškarce [1]. No, razumijevanje tjelesnih obilježja poput tetovaža ili „piercinga“ iz perspektive zdravstvene njege može rastjerati negativne stereotipe i poslužiti kao jedan mehanizam za povećanje uvida u fenomen „body art-a“ te utvrditi koliko doista utječu na zadovoljstvo pacijenata [2]. Što se tiče zdravstvenih radnika s tetovažama, ljudi starije životne dobi još uvijek mogu smatrati prisutnost tjelesnih obilježja na koži zdravstvenih djelatnika sa sumnjama, dok mlađi ljudi, koji su bili podložni odrastanju uz rastuću kulturu tetovaža ne iskazuju negativne osjećaje prema njima. Između zdravstvenog radnika i pacijenta, kontinuirana je razmjena poruka o čemu će ovisiti velik dio terapijske učinkovitosti kroz zdravstvenu njegu. Stoga, medicinske sestre i tehničari moraju uzeti u obzir kako njihov izgled može utjecati na ovaj odnos. Međutim, tetovaže su svojevrsan element ljudske raznolikosti i općenito njihovo se prihvaćanje s vremenom povećalo [3].

Ključne riječi: Tjelesna obilježja, stigmatizacija, sestrinstvo, individualnost

Abstract

Although much has been written in the scientific and public press about the rising rate of tattoos and the growing number of women opting for them, understanding how tattoos as a permanent form of "clothing" as well as influencing perceptions of wearer characteristics is still limited. Researchers with an interest in how people with tattoos are perceived generally argue that tattoos are susceptible to stigmatization. For women, the outcomes of tattooing can be more stigmatizing than for men [1]. However, understanding physical characteristics such as tattoos or "piercings" from a health care perspective can dispel negative stereotypes and serve as a mechanism to increase insight into the phenomenon of "body art" and determine how much they really affect patient satisfaction [2]. As for healthcare workers with tattoos, older people can still consider the presence of physical features on the skin of healthcare professionals with suspicion, while younger people, who were susceptible to growing up with a growing tattoo culture do not show negative feelings towards them. There is a continuous exchange of messages between the healthcare professional and the patient, on which a large part of the therapeutic effectiveness through healthcare will depend. Therefore, nurses and technicians need to consider how their appearance may affect this relationship. However, tattoos are a kind of element of human diversity and in general their acceptance has increased over time [3]

Key words: **Physical characteristics, stigmatization, nursing, individuality.**

Popis korištenih kratica

RPC- Research Pee Centar

SAD- Sjedinjene Američke Države

Sadržaj

1.	Uvod	1
2.	Povijest tjelesnih obilježja	4
2.1.	Povijest tetovaža.....	4
2.2.	Povijest „piercinga“	5
3.	Tjelesna obilježja u suvremenom društvu	7
3.1.	Statistički podaci o tetovažama	9
4.	Evaluacija identiteta kroz tjelesna obilježja	13
4.1.	Motivi za tetovažu.....	14
5.	Stigmatizacija	17
6.	Spolna diskriminacija	21
7.	Tjelesna obilježja u sestrinstvu.....	23
8.	Istraživački dio	24
8.1.	Cilj istraživanja	24
8.2.	Metode istraživanja	24
8.3.	Sudionici.....	24
8.4.	Rezultati	25
8.5.	Rasprava	55
9.	Zaključak	58
10.	Literatura	59
11.	Prilozi.....	62

1. Uvod

Motiviran pitanjima i tematikom kolegija Sociologija zdravlja, rad opisuje kretanje tjelesnih obilježja u društvu, motive koji predvode istima, pojam stigmatizacije nositelja obilježja i razlike do kojih dolazi s obzirom na spol nositelja.

Posljednjih 30 godina u zapadnoj kulturi se naziva "renesansa tetovaža". Prema podacima iz istraživanja Pew Research Centra (PRC) iz 2007. godine, 36% osoba od 18 do 25 godina i 40% onih u dobi od 26 do 40 godina ima trajnu tetovažu. Jedan zanimljiv statistički podatak iz istog istraživanja navodi kako je nekada „muški“ tjelesni ukras, danas ipak prevladao u pripadnica ženskog spola, navodeći kako je najveći broj nositelja tetovaža, upravo ženskog spola, što je posebna važna informacija, uzimajući u obzir sestrinsku struku [1]. S obzirom na rast broja pojedinaca koji se odlučuju za neku vrstu tjelesne umjetnosti, razumijevanje percepcija s poslovne perspektive od velike je važnosti za zdravstvene djelatnike. Što je nekoć od strane mnogih bilo smatrano nepoželjnom tjelesnom promjenom, danas postaje svakodnevica svake zajednice, gdje se pojavljuje sve veći broj mladih ljudi koji modifikacije poput tetovaže ili „piercinga“ smatraju poželjnim [2]. Pacijenti mogu stvoriti prvi dojam, pozitivan ili negativan, o zdravstvenim radnicima koji im prisustvuju kroz informativne elemente dostupne u njima prvim trenucima interakcije; poput njihove neverbalne komunikacije, držanja ili fizičkog izgleda. O ovoj primarnoj „razmjeni“ poruka, terapijska učinkovitost ovisi u velikoj mjeri. U mnogim prilikama naš je prvi dojam o nekome koga ne poznajemo često pozitivan ili negativan, pa možda i neutralan. Drugim riječima, osoba formira relativno koherentnu sliku te osobe, pomoću različitih informativnih elemenata koje može prikupiti tijekom prvih trenutaka interakcije, a to može biti u najvećem broju slučajeva, na temelju fizičkog izgleda. Što se tiče zdravstvenih radnika s tetovažama, osobe starije životne dobi najčešće reagiraju s neodobravanjem, dok mlađe generacije uglavnom nemaju negativne stavove prema istom [3]. Također stariji ljudi negativnije reagiraju na žene s tetovažama. Zanimljivo je da žene doživljavaju spolnu diskriminaciju u odnosu na attribute tetovaža. Neki poslodavci zahtijevaju od ženskih zaposlenika da pokrivaju tetovaže, ali ne zahtijevaju isto od muških zaposlenika. Na medicinskom polju, tetovaža ne mora uvijek onemogućiti šansu osobe u ostvarenju željenog položaja ili mjesta zaposlenja, ali pravila o njihovom prikriivanju obično su stroža. Iako sve češći „body art“ u smislu tetovaže ili „piercinga“, često se smatra stigmom u većini naprednih industrijaliziranih društava [4]. Pojedinci još uvijek povezuju tetovaže s negativnošću, te stoga povezuju tetovirane muškarce

i žene s više negativnih osobina od muškaraca i žena koji nisu tetovirani zbog široke pripadnosti onima koji pokazuju marginalno i ponekad devijantno ponašanje [5]. Kakve su interpretacije modifikacija među pacijentima, bolničkim administrativnim službama, voditeljima zdravstvenih kadrova, te ostalih djelatnika unutar medicinske struke, malo je istraženo područje. Politike koje determiniraju izgled pojedinca unutar bolnice ili obrazovnih sustava, trebaju težiti suportivnim informacijama potkrijepljene mišljenjima pacijenata, vršnjaka te svojim suradnicima, i ostalima koji upotpunjuju radnu atmosferu. Trenutne politike koje određuju pravila izgleda, zagovarajući eksponiranost ili prikrivanje istog, predviđene su mjere u skladu s tradicijama samog naroda službe [2].

Nastale promjene u medijskom predstavljanju tetovaža i njihovo uključivanje u modni i umjetnički sustav utjecale na simboliku koja kruži svijetom tetovaža, potencijalno slabeći vezu između tetovaža, devijantnosti i marginalnosti. Zacijelo, značenja povezana s tetoviranjem slabe kada su tetovaže usvojene od strane šire demografske skupine. To sugerira da su usmjeravanje i komodifikacija tetoviranja ustvari destabilizirali značenja, praksu i mjesto tetoviranja u suvremenom društvu, rezultirajući složenije nijansiranim kulturnim poljem. Ova destabilizacija značenja postaje osobito vidljiva u studijama opažanja o tetoviranim ženama. Prilikom definiranja stigmatizacije tjelesnih obilježja bitno je reći kako su fizičke stigme one s kojima se pojedinci rađaju, poput urođenih mana. Suprotno tome, karakterološke stigme smatraju se ponašanjem i odgovornošću pojedinca. Oni koji posjeduju karakterološku stigmatu tipično su stekli svoj devijantni status izvršenjem devijantnih djela, poput tetoviranja. Što zapravo čini zatvoreni krug gdje tetovirane pojedince povezuju s devijantnim ponašanjem smatrajući sam čin tetoviranja devijantnim. Osim toga, već u startu pripisuju izričito fizičko stanje stvari karakternom, pridodajući osobine. To utječe na stav „normalne populacije“ (pojedinaca bez tjelesnih obilježja) koji se odnosi na atribut stigmatiziranja (npr. tetovaža), jer „defekt“ nije naslijeđen, već stečen. Nedostatak suosjećanja i razumijevanja može dovesti do toga da stigmatizirani pojedinci pate ako se suočavaju sa stigmom kroz duže vremensko razdoblje. Za tetovirane pojedince ova nevolja može proizaći i prije nego što se tetoviraju kada očekivane društvene reakcije dovedu do anksioznosti (obitelj, susjedstvo, radno okruženje, religija). Sposobnost za suočavanje sa stigmom postaje značajna jer osobe koje se suočavaju s produljenom stigmatizacijom mogu pretrpjeti psihološke posljedice, poput niskog samopoštovanja i osjećaja srama. Općenito, stigmatizirani pojedinci dobivaju manje pomoći, suočavaju se sa staklenim stropovima u smislu napredovanja u karijeri, primaju manje pozitivnih verbalnih znakova i češće se susreću s neugodnim društvenim interakcijama [6].

“Profesionalnost nije sadržana u načinu na koji studenti sestrištva izgledaju, već u njihovom znanju, ponašanju i stavovima.“. Slažemo se da bi se o ovoj temi trebalo raspravljati u školama za zdravstvenu njegu i zdravstvenim ustanovama, posebno kada su dostupni oskudni dokazi koji donose odluke u vezi s vidljivim tetovažama (ili ostalim obilježjima) [7].

2. Povijest tjelesnih obilježja

2.1. Povijest tetovaža

Praksa ukrašavanja kože sigurno je jednako raširena i drevna kao i sam čovjek, iako podrijetlo prakse tetoviranja nije poznato. Tetoviranje se širom svijeta primjenjuje najranije od neolitika, o čemu svjedoče mumificirana sačuvana koža, antička umjetnost i arheološki zapis. I drevna umjetnost i arheološki nalazi mogućih alata za tetoviranje sugeriraju da se tetoviranje prakticiralo u razdoblju paleolitika u Europi. Međutim, izravni dokazi za tetoviranje na mumificiranoj ljudskoj koži protežu se do 4. tisućljeća prije Krista, konkretno, jedan oblik tetovaže koji potječe iz 3000. godine prije Krista, otkriven na mumiji na talijansko-austrijskoj granici 1991. godine. Tijelo mumije (koja je dobila nadimak „Ötzi“) sačuvana je u ledu, te omogućuje precizno datiranje radiokarbonski i ispitivanje njegovih karakteristika. Ötzijevo tijelo prekrivalo je više od 50 tetovaža. Tetovaže su bile u obliku križeva i linija, stvorenih kroz male ureze u koje se utrljao drveni ugljen. Nakon proučavanja Ötzijevih kostiju, zračenje je pokazalo ortopedsku bolest na mjestima gdje su tetovaže prisutne, što sugerira da su te tetovaže možda povezane s oblikom ublažavanja boli, sličnim akupunkturi [9]. Tetovirane mumije pronađene su s najmanje 49 arheoloških nalazišta, uključujući lokacije na Grenlandu, Aljasci, Sibiru, Mongoliji, zapadnoj Kini, Egiptu, Sudanu, Filipinima i Andama. Neki autori vjeruju da su se pojavljivale u raznim dijelovima svijeta neovisno; dok drugi misle da su glavna prekomorska putovanja iz Europskih zemalja zaslužna za kasniju distribuciju tetovaža diljem svijeta. Autohtone kulture zapadne Afrike, sjeverne Afrike, Japana, Novog Zelanda, Turske i Tajvana prakticirale su tetoviranje lica, tradicionalni izraz pripadnosti. Godine 330. prije Krista, Rimski car Konstantin zabranio je tetovaže jer je vjerovao da je ljudska slika reprezentacija Boga i ne treba se oglušiti. To su vjerovanje dijelili i monoteističke religije poput kršćanstva, judaizma i islama. Papa Hadrian I je 787. godine zabranio tetovaže među kršćanima. Tetovaže su se počele pojavljivati tek kasnije u 18. i 19. stoljeću, ali isključivo u ukrasne svrhe. Pojedinci visoke društvene klase u Europi bili su nositelji tetovaža, među kojima su Winston Churchill i car Nicholas II [5]. Činom subverzije kriminalci su se kasnije počeli dobrovoljno tetovirati kao sredstvo dokumentiranja svoje kriminalne karijere. Dobrovoljno tetoviranje proširilo se i na vojsku i mornaricu, gdje su se tetovaže, bez obzira na njihov dizajn, koristile kao "markeri ezoterijske raznolikosti", način života koji se razlikovao od svakodnevnog društva. Sličnu su praksu preuzeli i pripadnici

europske aristokracije i američke više klase za koje je tetoviranje postalo „de rigueur“ („modna etiketa“) u kasnom devetnaestom stoljeću. Bailkin tvrdi da je tetoviranje više klase predstavljalo „pokušaj osnaživanja klase, umiruće vrste“ [6].

2.2. Povijest „piercinga“

Probijanje tijela ukrasima prakticiralo se u gotovo svakom društvu koliko je to moguće pratiti, ali obično je bilo ograničeno na uši, usta i nos. Značajne iznimke činile su slučajevi poput prakse probijanja glave penisa s kostima od strane nekoliko plemena na Borneu, kao i spominjanje nakita penisa u Kama Sutri (vjerojatno kroz kožicu). Rasprava o ženskom nakitu za bradavice u viktorijanskim časopisima implicira da ovo nije potpuno moderna ideja [10].

Studije kiparskih ostataka starijih od 2000 godina pokazuju naušnice kao vrlo čest oblik ukrašavanja među ljudima. U Angkoru u Kambodži moderni će turist ne samo vidjeti tradicionalne naušnice isklesane na figurama u kamenu, već sigurno i nekoliko pločica koje prikazuju prstenove nosnih septuma, ne kao sredstvo ukrašavanja, već kao znak ropstva jer su se takvi prstenovi koristili kao privezi kojima su se povlačili robovi. Skoro bilo koja dobro očuvana rezba u hramovima bilo gdje u Indiji ili jugoistočnoj Aziji prikazuje niz bogova i drevnih likova s naušnicama. Infibulacija je bila često provedena praksa među Rimljanima prolazeći prstenom kroz prepucij kako bi se spriječilo spolno uzbuđenje i prema uvriježenom mišljenju, sačuvala kvaliteta i ton glasa kod mladih. Fibula, oblik prstena upotrebljavan prilikom obreda aplikacije „piercinga“ često je bio napravljen od zlata, srebra, bronce ili željeza. Mornari su tradicionalno nosili prsten u lijevom uhu, po narodnim vjerovanjima koja su smatrala da plemeniti metali poput srebra i zlata poboljšavaju vid. Možda je to bilo slično akupunkturi kao što je bio slučaj kod tetovaža [11].

Kroz povijest ljudi su ukrašavali i mijenjali izgled svojih tijela na mnogo različitih načina. „Body „piercing““ je jedan od najstarijih oblika ukrašavanja i preinaka tijela. Najraniji poznati prikaz ovog „piercinga“ bio je na liku psa stvorenog u Egiptu oko 1500. P.n.e., kada se „pirsanje“ smatralo simbolom kraljevstva. Drevni Egipćani bušili su pupak u znak kraljevstva, drevni narod Maye probijale su jezik u duhovne svrhe, a u Sjevernoj Americi „piercing“ na tijelu bio je tradicija američkih starosjedilaca. Kultura „piercinga“ na tijelu datira još od 3000 godina prije Krista. Vjerovalo se da čin probijanja rupa na tijelu pomaže u duhovnim kontaktima. Iako ukrašavanje tijela nakitom nije nešto novo, ono jedva ima svoje

simbolično značenje. Uobičajena je među afričkim i južnoafričkim plemenima. „Tyody umjetnost“ izraz je koji se obično primjenjuje na tetoviranje, skarificiranje i nošenje nakita na nekonvencionalnim mjestima. Probijanje ušiju i oslikavanje tijela, kao što je uobičajeno na Zapadu, nisu obuhvaćeni tim pojmom. U drugim dijelovima svijeta čini se da su rituali probijanja usnih tkiva i postavljanja predmeta poput velikih ploča (amazonska plemena), čepova, žica ili prstenova (pleme Dogoni iz Malija i pleme Toposa iz Sudana) imala vjerski, seksualni, plemenski ili bračni značaj. Oralni i perioralni „piercing“ uključuje umetanje nakita u jezik, usnu, obraz, frenulum, uvulu ili drugi dio usta, te se već dugo prakticira iz vjerskih, plemenskih, kulturnih, seksualnih ili identitetskih razloga. Za drevne Maje „piercing“ je bio simbol duhovnosti i hrabrosti. Eskimi su umetali "labret" u donju usnu kao simbol prelaska u odraslu dob kod dječaka i kao čin pročišćenja kod djevojčica. Probijanje usana, obraza ili jezika također je bila tradicionalna praksa u hinduističkoj, kineskoj i američko-indijanskoj kulturi. Indijanci koji pripadaju hinduističkoj vjeri slave vjersku ceremoniju zvanu „Thaipuram.“ Tijekom te ceremonije, hinduistički „bhakte“ nose tešku, ukrašenu opremu zvanu „Kavad“ i bosi hodaju ulicama u transu iz jednog hrama u drugi. Ovaj se ritual izvodi kao čin pokore ili u ispunjavanju zavjeta. Težina „Kavadija“ usredotočena je na struk, a metalni šiljci „Kavadija“ probijaju kožu trupa. Obrazi i jezik također su probušeni srebrnim crijevima. U južnoj Indiji zavjet šutnje popraćen je „piercingom“ jezika. Oralni i perioralni „piercing“ ima dugu povijest kao dio vjerske, plemenske, kulturne ili seksualne simbolike i danas je velika incidencija oralnog i perioralnog „piercinga“ u adolescentskim populacijama. Ova praksa ima dugu povijest kao dio vjerskih, plemenskih, kulturnih ili seksualnih simbolizama, iako će mnogi pretpostaviti kako se radi tek o pukom činu probijanja kože komadom nakita [12].

3. Tjelesna obilježja u suvremenom društvu

Posljednjih godina popularnost koju su tetovaže stekle rasla je s obzirom na golemo širenje tetovaža među matičnim Američkim društvima. Od početka drugog dijela dvadesetog stoljeća do sve većeg porasta broja u kasnim 1980-im i ranim 1990-im dramatično se povećala, među muškarcima i među ženama koji su svjedočili onome što je Rubin opisao kao „renesansu tetovaža“ gdje su se dvije glavne snage udružile kako bi tetovažama dale „etno-povijesni i estetski legitimitet“ [6]. Stilovi tetovaža sve više postaju stvar individualnog izbora i prilagođenog dizajna. Uzdignuće tetovaže do umjetničkog statusa tijekom renesanse tetovaža i gotovo ekskluzivna prezentacija visoko umjetničkih prilagođenih komada u medijima natjerali su „tattoo“ majstore i njihove klijente da favoriziraju prilagođene dizajne koji pokazuju autentičnost i bilježe suštinu sebe [13]. Prvo, „tattoo“ majstori su počeli biti nadahnuti autohtonim kulturama i njihovim tradicionalnim tetovažama, a ne modernijim sjevernoameričkim dizajnima. Drugo, u svijet tetoviranja infiltrirali su se likovni umjetnici koji su ga počeli doživljavati kao legitimnu umjetničku potragu, dok je svijet umjetnosti istovremeno prihvatio umjetnost tetovaža i umjetnike u svoje carstvo. Daljnje širenje tetoviranja u prestižnim kulturnim institucijama, poput izložbe „body art-a“ u Guggenheimu u New Yorku 1999. godine, također se može smatrati povećanjem kulturne vrijednosti tetoviranja. Sve veće prihvatanje tetoviranja od strane ovih kulturnih institucija značajno je s obzirom na njihovu presudnu ulogu u sankcioniranju stigme, a također i kao nositelja promjena. Ishod ovog renesansnog razdoblja i umjetnička legitimnost koju je pružalo bili su veliki pomak u klijenteli koja je posjećivala salone za tetoviranje. Do 1990-ih sektor tetovaža bio je jedna od najbrže rastućih uslužnih djelatnosti u Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) [6, 8]. Jednom domena bandi, zatvorenika i određenih subkultura, tetovaže se danas redovito viđaju kod poznatih osoba, sportaša i srednje klase mladi ljudi. S obzirom na to da se povećava broj podnositelja zahtjeva i zaposlenika s tetoviranim zaposlenicima, možemo očekivati daljnje izazove u odluci poslodavca prilikom odbijanja tetoviranog podnositelja zahtjeva ili discipliniranja zaposlenika s tetovažom [8].

S obzirom na nazočan porast popularnosti, vjerojatno se promijenila i prevalencija te karakteristike onih koji potiču rast popularnosti ove vrste umjetnosti. Unatoč nedavnom porastu broju profila, malo se zna o karakteristikama pojedinaca koji se tetoviraju. Nadalje, nije poznato je li tetoviranje još uvijek obilježje povezanosti s rizičnim obrascima ponašanja kod odraslih [14]. No bolje rezultate pokazuju rezultati istraživanja koji su otkrili da tetovaže

nisu u potpunosti povezane s negativnim percepcijama, već suprotno. U jednom istraživanju iz 2007. godine, par istraživača nisu pronašli nikakvu vezu između tetovaža i devijantnosti. Ispitani su muškarci (n 46) i žene (n 164) kako bi ispitali percepcije tetoviranih učenika. Među sedam mjera devijantnog ponašanja nije bilo značajne razlike između tetoviranih i učenika bez tetovaže. Sudionici su podijelili da su tetovaže postale uobičajene i da više nisu obilježja devijacije. Slično tome, u još jednom istraživanju iz 2007. godine provedenom na 400 dodiplomaca, otkriveno je kako 60% muškaraca žene s tetovažama smatra privlačnima. Slično tome, 71% žena muškarce s tetovažama smatra privlačnima [1].

Zapaža se oklijevanje društvenih znanstvenika da istražuju tetovaže kao neovisni, uobičajeni fenomen. Dok je „Renesansa tetovaža " dovela do dramatičnog pomaka u stavovima i argumentima od strane različitih pripadnika akademske zajednice u poimanju tetovaža, nedvojbeno se i sam sadržaj literature počeo mijenjati, u smislu nestajanja starih, negativnih stavova o tjelesnim modifikacijama, konkretnije tetovažama [15]. Nastali fenomen predstavljao je izvor interesa za razna područja znanja, kao što su medicina, psihijatrija, dermatologija, pravo, psihologija, i antropologija. Prakticiranje prakse tetoviranja od strane određenih skupina kao što su zatvorenici ili psihijatrijski bolesnici, dovelo je do njene stigmatizacije i danas osjetne u suvremenom društvu. Ipak, podvojenost po pitanju težine tetovaža i dalje je osjetna, ovisno o granama znanosti koje se bave istim pitanjem. S jedne strane, istraživači negativno prikazuju tetovaže stavljajući fokus na povezanost s devijantnim ponašanjem ili obrascima ponašanja koji se kategoriziraju kao devijantni, kao i s mentalnim poremećajima. Iako s druge strane, znanstvenici smatraju da tetovaže potvrdno doprinose stvaranju identiteta, te definiraju mode u smislu svakog oblika praćenja popularnih trendova suvremenog društva [8].

No, važniji od ideološkog raskola unutar akademske zajednice, svakako i dalje ostaje prisutan i onaj koji se formira unutar društva. Za mnoge mlade Amerikance, tetovaža je poprimila sasvim drugačije značenje nego za prethodne generacije. Tetovaža je „prošla dramatičnu redefiniciju“ te pronašla put u današnjem društvu od deklarativnog oblika devijacije, do prihvatljivog oblika izražavanja, barem što se tiče mlađih generacija i naraštaja. Jedan od faktora koji je značajno doprinio spomenutom mladenačkom pomaku su u najvećoj mjeri zaslužni bili (i ostaju), mediji koji legitimiraju tetovaže pozitivnim prikazom tetoviranih "poznatih javnih osoba" koji mnogim mladima predstavljaju figure vrijedne idealiziranja i divljenja, poput glumaca, glazbenika i sportaša. Međutim, istodobno, mediji pokazuju kritičnost prema prosječnim ljudima s tetovažama. Ova mješovita poruka doprinosi naizgled kontradiktornoj situaciji u kojoj pojedinci koriste tetovaže za izražavanje i formiranje

identiteta, sve dok zadržavaju postojanje njihovih tetovaža tajnim od šire javnosti. Jer unatoč činjenici da su milijuni tetovirani, nisu sva tetovirana tijela jednaka u očima američke kulture. Doista postoji razlika između ljudi koji posjeduju jednu ili nekoliko tetovaža, dok se s druge strane poredbe nalaze rjeđi pojedinci koji su u većim količinama prekriveni tintom, na indiskretnim mjestima poput lica, vrata, dlanova.. i sl. [15].

3.1. Statistički podaci o tetovažama

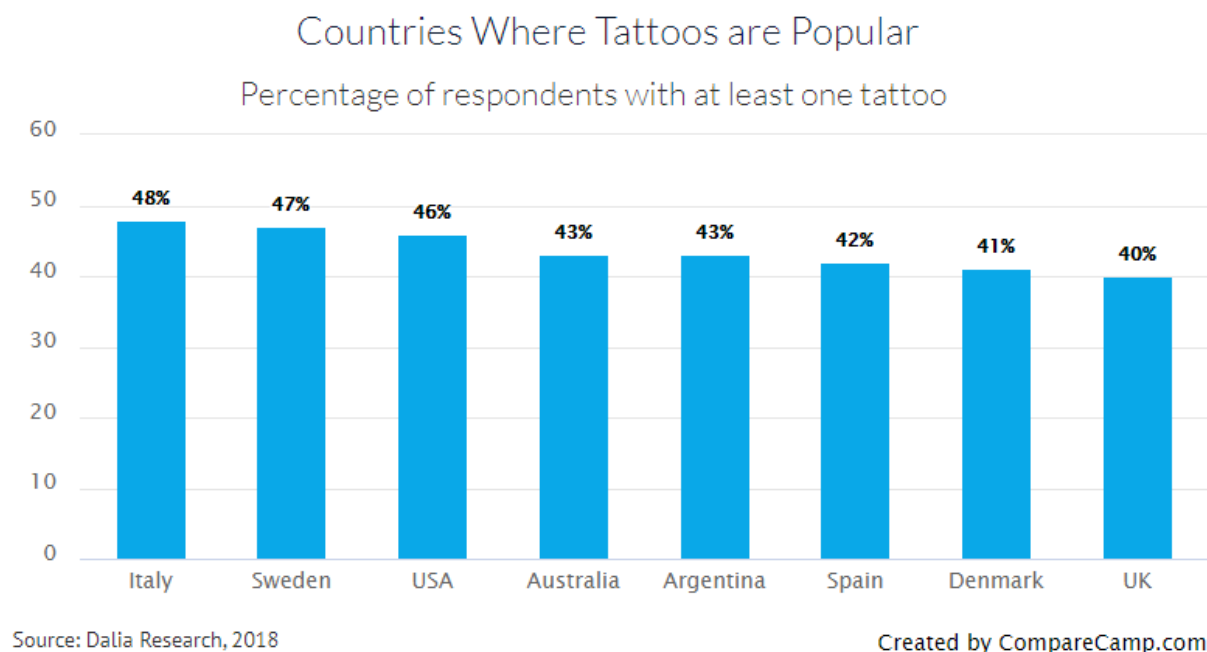
Današnje društvo polako je počelo prihvaćati tetovaže kao oblik umjetničkog izražavanja. Time rečeno, ne čudi činjenica da praktički bilo tko iz bilo kojeg životnog sloja posjeduje barem jednu tetovažu. Prema podacima stranice koja služi kao platforma za prikupljanje statističkih podataka navodi se kako 36% američkih građana u dobi od 18 do 29 godina ima barem jednu tetovažu, s jednakim brojem uzimajući postotak u vojnim redovima Američke vojske računajući veterane, 38% Amerikanaca u dobi od 30-38 godina posjeduje tetovažu, te 30% studenata. Uzimajući navedene brojeke u obzir nije iznenađujuće da umijeće tetoviranja čini šestu najbrže rastuću industriju u SAD-u koja će prema dosadašnjim brojkama na grafovima, svake godine rasti za 8%. Također su prikazani podaci o postotku zastupljenosti tetovaža na području Velike Britanije gdje 35% Britanaca u dobi od 30-39 godina posjeduje barem jednu tetovažu [16].

Informacija koju je vrijedno zapamtiti pri narednim navođenjima stigmatizacije tjelesnih obilježja (odnosno nestajanja stigmatizacije) jest ta da 69% pojedinaca ne vidi one s tetovažama drugačije od onih bez tetovaža. Te se čini da su tetovaže popularnije kod ljudi koji su postigli višu razinu obrazovanja (32%) u usporedbi s onima s nižom razinom obrazovanja (26%). Poveznica visokog obrazovanja s vjerojatnošću tetovaže vrijedi čak i kad se spol i dob u regresiji održavaju konstantnim. Uz to, otkrili smo da urbano stanovništvo (32%) ima veći udio pojedinaca od ruralnog stanovništva (26%) [16].

Ono što je osjetno prilikom pretraživanja globalne literature bazirane na ispitivanju percepcije tjelesnih obilježja, pa i općih statističkih podataka o postotku ljudi koji posjeduju neke od tjelesnih obilježja, jest upravo da podataka koji navode isto gotovo i nema, unatoč uzaludnim uložnim naporima u pronalaženju broja pojedinaca na području Europe statistički podaci ili novija opsežnija istraživanja ne postoje, ili je pristup takvim datotekama

onemogućen ili plativ. Činjenica koja intrigira je da se literatura vezana uz temu na globalnoj razini, bez obzira na državu podrijetla rada, referira na Američke brojke i autore.

No, sudeći prema brojkama DRC-a koja je podatke prikupljala posljednje dvije, tri godine, Europa u praćenju trenda tjelesnih obilježja ne kasni, već štoviše uvelike pridonosi broju sve veće skupine tetoviranih pojedinaca (Slika 1.) [16].

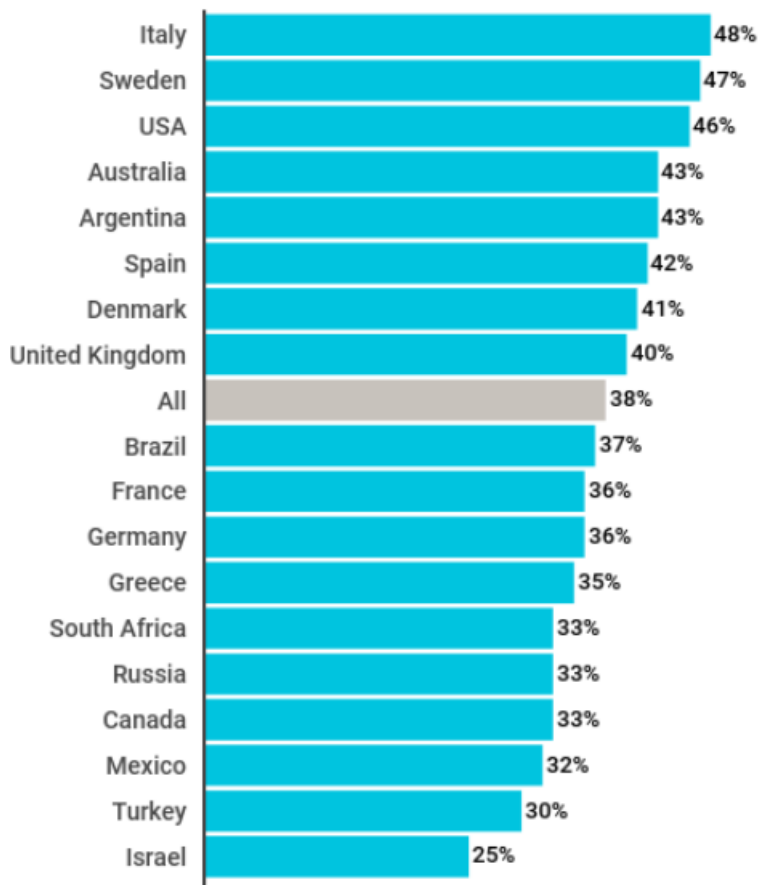
Slika 1.-Članice svijeta s najvećim udjelom populacije tetovaža od ukupno ispitanih država

Prema podacima tumačenim na grafu dobivenim iz istraživanja Dalia Research Centra (DRS) provedenom u ukupno 18 država širom svijeta (n=9054), navodi se kako ukupno 8 država čine najveći udio svjetske populacije tetoviranih naroda; Italija, Švedska, SAD, Australija, Argentina, Španjolska, Danska, Velika Britanija, od kojih se 5 nalazi u Europi. Broj tetovaža raste s brojem prevalencije istog, pa tako $\frac{1}{4}$ sudionika posjeduje jednu tetovažu, dok $\frac{3}{4}$ sudionika posjeduje dvije ili više tetovaže. Ukupan broj sudionika globalno gledano iznosi 38% što bi u prijevodu značilo da nešto više od trećine sudionika posjeduje tetovažu. Ostale države koje su sudjelovale u istraživanju slijede: Brazil, Francuska, Njemačka, Grčka, Južna Afrika, Rusija, Kanada, Mexico, Turska i Izrael (Slika 2.) [16].

Međutim, iako su najmnogobrojniji po broju pojedinaca s tetovažama, broj tetovaža na pojedincima nije velik kao u drugih naroda. Talijani imaju manje vjerojatnosti da će imati više tetovaža od Amerikanaca ili Šveđana. Tetovirani Amerikanci i Šveđani imaju najviše tetovaža

po osobi: Za većinu drugih zemalja prosječni broj tetovaža po osobi je blizu 3, ali u SAD-u i Švedskoj on iznosi oko 4. To znači da polovica Amerikanaca i Šveđana ima 4 ili više tetovaže. Grci imaju najmanji medijan; odnosno 2,5 tetovaže po osobi. Otkriveno je kako oni s tetovažama ne spadaju uredno u stereotipnu sliku raščupanog barmena ili svjetskog mornara. Umjesto toga, tetovaže su zapravo češće među ljudima koje biste najmanje očekivali; mladi nemaju najveću stopu tetoviranja: 32% ispitanika u dobi od 14 do 29 godina ima tetovažu u usporedbi s 45% ljudi u dobi od 30 do 49 godina i 28% ljudi starijih od 50 godina. I suprotno uvriježenom mišljenju, više žena (40%) nego muškaraca (36%) posjeduje tetovažu [16].

Kad je DRS upitao sudionike žale li zbog tetoviranja, većina (72%) odgovara s „ne“. Šveđani, Danci i Izraelci najviše žale, s 38%, 37% i 37%. Među ispitanicima najmanje žale Talijani (15%) i Grci (17%) [15].

Slika 2. Članice svijeta ukupno ispitane populacije

U daljnjem tekstu prikazane su dodatne informacije sa statističkom podlogom [17]:

- 76% zaposlenika osjeća da tetovaže i piercing štete šansama na razgovoru za posao
- Međutim, 73% ljudi kaže da bi zaposlilo osoblje s vidljivim tetovažama
- 6% tetoviranih kaže da ne bi zaposlilo nekoga s vidljivom tetovažom

- Samo 4% tetoviranih ili „pirsanih“ ljudi kaže da su se zapravo suočili s diskriminacijom na svom trenutnom poslu
- U Americi postotak ljudi s tetovažama iznosi 42% za odrasle
- Postotak ljudi s tetovažama u Kanadi: 38% odraslih
- Postotak ljudi s tetovažama u Irskoj: 36% odraslih

Važno je razlikovati tetovaže među adolescentima i odraslima, jer se motiv za tetoviranje može značajno razlikovati između dviju skupina. Osim toga, iako su tetovaže postale uobičajeni fenomen među odraslima, i dalje ostaje značajna stigma kod tetoviranja adolescenata [6].

4. Evaluacija identiteta kroz tjelesna obilježja

Kao posljedica konstantnog, vječnog i učestalog mijenjanja identiteta, nemoguće je odrediti kompletni identitet u potpunosti. Sama definicija identiteta prema Hrvatskoj enciklopediji predstavlja termin s mogućim podvojenim tumačenjima, gdje u sociologiji identitet, za razliku od općeg tumačenja, predstavlja mjerilo pripadnosti pojedinca cjelini, odnosno gdje se dovodi u pitanje afirmacija zajednice, društva. Identitet; istovjetnost, potpuna jednakost; odnos po kojem je netko ili nešto (npr. biće ili svojstvo) jednako samo sebi, tj. isto; skup značajki koje neku osobu (ili svojstvo) čine onom koja jest ili onim što jest. U sociologiji, skup značajki koje određuju posebnost pojedinca ili skupine u smislu različitosti ili pak pripadnosti u odnosu na druge pojedince ili skupine [18]. Navedene definicije služile su kako bi približili ambivalentno shvaćanje riječi identitet, što je čest primjer u stvarnom životu kako i u enciklopediji. Ljudi su skloni svoj identitet poistovjećivati kroz oči svoje obitelji, odobravanje okoline, pripadanje zajednici, kulturi, religiji i sl. S druge strane postoje pojedinci koji u značajnijoj mjeri svoj identitet određuju unutar okvira osobnih sudova, imajući na umu kako je potpuna afirmacija od strane zajednice nemoguća situacija, pa i na kraju krajeva, neprirodna, zbog normalnih i očekivanih neslaganja u mišljenjima i stavovima [20].

Kada su tetovaže postale istaknute, neki su istraživači proučavali tezu da su tetovaže vanjski izraz samoga sebe ili da simboliziraju identitete kao komponente sebe. Prema teoriji istraživača s kraja prošlog stoljeća, osobnost (ili ja) organizirana je struktura identiteta s određenim identitetima istaknutijim od ostalih u bilo kojem trenutku. Dokazi da tetovaže simboliziraju identitete potječu iz istraživanja i u kojem su istraživači otkrili da njihovi sudionici žele ukloniti tetovaže jer su ih smatrali neskladnima sa svojim identitetom ili identitetima koje su željeli predstaviti drugima. Slično tome, nakon intervjua s 27 umjetnika tetovaža i 65 klijenata otkriveno je kako su tetovirani pojedinci eksplicitno ili implicitno upravljali izražavanjem identiteta putem svojih tetovaža, pretvarajući tako njihovu kožu u svojevrsnu društvenu ploču. Prema mišljenju autora, tetoviranje je prosocijalna i racionalna metoda prenošenja „normativnih“ identiteta i osjećaja drugima [1].

Aspekte identiteta pojedinca otkrivaju se i prepoznaju kroz prezentaciju lica osobe. Koju razinu autentičnosti pružamo na svom radnom mjestu? Možemo li se složiti kako većina individua, bez obzira bili tetovirani ili ne, ne prezentira potpuno autentično „ja“ kada je u pitanju radno mjesto. Nadalje, koliko je autentičnost povezana s izgledom? U razmatranju

autentičnosti teoretičar argumentira kako odjeća nije značajan odraz autentičnosti osobe, ali priznaje kako odjeću koristimo kao medij prilikom rasuđivanja druge osobe. Tetovaže bi se trebale razmatrati u jednakim okvirima, no ipak, sklonost u razabiranju informacija na temelju interpretacije tetovaža je uobičajena i neizbježna, bile te interpretacije točne ili ne. U skladu s tim, simboličko značenje tetovaža evoluiralo je tijekom vremena i vrlo je individualizirano, kako iz unutarnje perspektive nositelja, tako i iz vanjske perspektive promatrača [20].

Da bi bio uspješan u korištenju odjeće kao sredstvom samoprezentacije, osoba treba znati koje attribute želi priopćiti drugima i koji znakovi „dress code-a“ prenose te attribute. Nisu sve tetovaže povezane zajedničkim i konkretnim interpretacijama, pa čak i ako jesu, poput ostalih aspekata odijevanja, ta se značenja mogu mijenjati s vremenom. Stoga ostaju pitanja: kako tetovaža koja se dobije bez unaprijed određenog značenja postaje značajna za njezina nositelja? Kako se značenje tetovaža mijenja s vremenom? Uzevši u obzir raznolikosti unutar konstruiranja stavova na temelju fizičkog izgleda pojedinca s obilježjima ili bez njih, evaluacija identiteta nosioca na temelju motiva tetovaže, te kompletnog fizičkog izgleda, u nemjerljivim je granicama, te toliko višestruka da gotovo gubi značaj [1].

4.1. Motivi za tetovažu

Sa psihološkog gledišta, razlozi za tetoviranje kompleksne su prirode i mnogobrojni. Socijalni antropolozi, psiholozi, znanstvenici, mediji i povjesničari umjetnosti neprestano analiziraju industriju, a rezultati tih analiza mogu biti pojedinačni kao i razlozi zašto se ljudi tetoviraju. Razlog koji stoji iza odabira tetovaže i njenog motiva individualan je za svaku osobu. Dvoje ljudi može odabrati isti dizajn i imaju potpuno različite razloge zašto žele imati baš taj dizajn. Tetovaže nam ukazuju na to da je današnje društvo slobodno, raznoliko i da se ono neprestano mijenja [19]. Izmjena tijela tjelesnim obilježjima obuhvaća postupke za postizanje trajnih promjena u ljudskom tijelu. Tetoviranje i „piercing“ postali su najčešći oblici tjelesnih modifikacija u suvremenom društvu. Podrijetlo „piercinga“ ili tetovaža seže u početke ljudske povijesti, ali ista tjelesna obilježja mogu danas imati drugačije motive nego u dalekoj prošlosti. Pretpostavlja se da su se u prošlosti tetovaže i „piercinge“ posebno koristili za pokazivanje identifikacije s određenom skupinom, dok suvremeni oblici tjelesnih obilježja teže samoizražavanju i konstrukciji identiteta, obilježavanju autonomije i mode,

diferencijaciji, obilježavanju životnih događaja, te kao oblik podsjetnika na nosiocu bitne uspomene [6, 14].

Kombiniranjem misli o samoprezentaciji s viđenjem percepcije osobe i primjenom tih ideja sugerira da pojedinci mogu koristiti tetovaže kako bi komunicirali određene poznate atribute o sebi (tj. stvarno ja) i posljedično pokušaju upravljati percepcijama i ponašanjem drugih. Oni bi također mogli koristiti tetovaže kao sidro u osnaživanju atributa koje još ne posjeduju, ali žele posjedovati (tj. idealno ja) u budućnosti. Na primjer, mladić bi mogao biti strastveni vozač motocikala Harley Davidson. Atributi koji su povezani s ovom markom uključuju vrednovanje osobne slobode, muškosti i posjedovanje odmetničke mistike.. Mladić se vozio isključivo motociklom Harley Davidson i atribute ove marke smatra dosljednima svojim. Znak koji bi mogao simbolizirati ove atribute (npr. muškost, sloboda) je logotip Harley Davidson. Stoga može odlučiti tetovirati logotip marke kako bi drugima priopćio svoja osobna svojstva i predanost motociklima Harley Davidson. U ovom slučaju, tetovaža marke odabrana je jer odražava niz atributa i osoba želi da se o tim atributima zaključuje kroz njega jer se percipiraju kao aspekti njegovog stvarnog ja [20].

Suprotno tradicionalnim stereotipima, većina odraslih s tetovažama iste ne povezuje s buntovnošću ili kulturnim otuđenjem, te način na koji ih dobivaju u najvećem broju slučajeva nije sličan onom prikazanom na emisijama ili „u najgoru ruku“ zamišljenim scenarijima, specifičnim po impulzivnim i alkoholiziranim stanjima koja su praćena ishitrenom i nepromišljenom odlukom za dobivanjem tetovaže. Također, prema autoru bitan navod o činjenici kako najveći broj ljudi ne pokazuje osjećaje žaljenja zbog odabranog motiva ili značenja koji definira njihovo obilježje, tek određeni postotak populacije nositelja obilježja koji se za postupak uklanjanja obilježja odlučio zbog pritiska društva ili bližnje okoline [21]. Sadašnji rezultati potkrepljuju prethodni rad koji je pokazao da tetovirane osobe imaju veću potrebu za jedinstvenošću od pojedinaca koji nisu tetovirani. Općenito, ovi rezultati podupiru ideju da se tetovaže danas koriste kao sredstvo samoizražavanja ili konstrukcije identiteta. Točnije, u društvima u kojima se tijelo sve više komodificira, tetovaže nekim pojedincima mogu pružiti priliku da obilježe sebe kao različito i time postignu poboljšanu samo-percepciju jedinstvenosti [6]. Pojam osobnosti destabiliziran je komodifikacijom kulture i pritiskom pročišćavanja kontingentnih identiteta koji nikada zapravo nisu dovršeni. Što je dovelo do stanja identitetske politike, savršeno ilustriranog tetoviranjem, gdje postoji napetost između želje za oslobođenjem da slobodno djeluje u stvaranju sebe i društvenih snaga koje reguliraju ponašanje i socijalnu interakciju. Često se vidi da tetovaže umanjuju nesigurnost i zbrku nastalu postmodernom fragmentacijom identiteta, uspostavljanjem identiteta i pružanjem

stabilnosti podatnom i svestranom tijelu. Smatraju se trajnim tragovima na koži koji prkose promjenama i definiranju sebe u valu istih promjena. Drugim riječima, tetovaže sada mogu biti važno sredstvo putem kojeg pojedinci mogu razviti jedinstveni identitet, posebno u domeni izgleda [6].

S obzirom na to da je tetoviranje ljudska praksa prakticirana više od 5000 godina, skupina suradnika došla je do istraživanja nastalog iz pitanja; „Kakva je priroda tetovaža promatrana kroz evolucijsku leću?“. Prepostavili su da bez obzira na bliske motivacije za dobivanje tetovaža (npr. uspomena na događaj ili vezu, oznaka pripadnosti grupi ili oblik markera kao iskaz individualnosti), krajnja evolucijska svrha definicija je ukorijenjena u spolnom odabiru. Autori su ponudili dvije hipoteze koje nazivaju „ljudskim platnom“ i teoriju „povećavanja uloga“. Spomenuti postuliraju da je tetoviranje izraz čovjekove kulture utemeljene u "simboličkom smislu", na umjetničkom platnu kao sredstvom za ilustraciju nečije osobne priče i za dokumentiranje povijesti, krećući se od zidova špilja do kože tijekom vremena. Teorija "povećavanja uloga" sugerira da su se tetovaže razvile kao pokazatelj stanja, poboljšavajući nečije pojavljivanje u kontekstu interspolne konkurencije ili afirmacije, slično paunovom repu [19].

5. Stigmatizacija

Alternativno, negativni stereotipi povezani s tetovažama mogu prevladati jer se pretpostavlja da stereotipi općenito sadržavaju nešto poput "jezgre istine". Hipoteza "jezgra istine" definira da stereotipi o određenoj skupini imaju istinitu osnovu, kao recimo da kriminalci često imaju tetovaže. Nekoliko studija istražilo je "koštice istine", uspoređujući tetovirane i netetovirane odrasle osobe s miješanim rezultatima [22].

Pojam stigma zapravo potječe iz grčkog procesa obilježavanja tetovažama tijela zločinaca i robova. Dakle, stigma je u naš vlastiti jezik prešla u značenje „žig sramote“, fizički znak koji označava sram ili sramotu. Stigmatizacija je dio svakodnevnog života jer se ljudi u većoj ili manjoj mjeri prilagođavaju društvenim normama. Suštinska značajka stigme je da pojedinac posjeduje atribut koji komunicira o njihovoj nesukladnosti s društvenim normama, u našem primjeru tetovaže ili „piercing“ najčešće [6]. Iako sve veći postotak Amerikanaca tetovaže smatra prihvatljivima, tetovaže i dalje nose trajnu stigmiju među mnogim članovima društva, uključujući mnoge poslodavce. Postoji niz izvještaja u medijima o odbijenim poslovima tetoviranim podnositeljima zahtjeva, pa čak i pričama o zaposlenicima koji su disciplinski otpušteni zbog tetovaža. Ali s kakvim rezultatom? Kakvu odgovornost poslodavac može imati za odbijanje zapošljavanja podnositelja zahtjeva s tetovažom ili za otpuštanje tetoviranog zaposlenika? [8] Tetovirani ljudi su pojedinci iz svih dijelova društva, uključujući odvjetnike, liječnike, svećenike i medicinske sestre koji su svakodnevno u manjoj ili većoj dozi podložni raznim oblicima stigmatizacije [18]. U tekstu pod naslovom " Svi smo goli ispod odjeće ", portugalski pisac opisuje epizodu kada je osjetio nepoštovanje zbog tetovaža koje prekrivaju dijelove njegovog tijela: „Također je uobičajeno pitati se konačnoj prirodi tetovaža i pitati me nemam li strah od žaljenja. Smijem se. Osjetim nevinost onih koji ne shvaćaju da je na kraju krajeva sve definitivno i da ostavlja tragove. Pišem knjige. Znam da je sve definitivno i da ništa nije zauvijek.“ Prema prostom navodu pisca koji zgodno objašnjava reakciju na stigmatizaciju od strane društva, uzimajući u obzir kako ništa nije konstantno, te kako je stigma sveprisutna pojava u svakodnevnom društvu i životu, kod apsolutno svakog pojedinca [7].

I dok neki (i dalje) smatraju da su tetovaže predviđene za one koji žive na rubu društveno prihvatljivog identiteta, često ne uviđaju da su tjelesna obilježja toliko više od rizičnog ponašanja i društvene stigme [23], međutim, tijekom posljednja dva desetljeća epidemiološke studije su također pokazale da je tetoviranje postalo sve veći fenomen, sa sve

manjim povezanostima sa stigmom, iako je ona i dalje prisutna [19]. Stigma se ne događa unutar pojedinca već u kontekstu i ovisi o normama kojima se osoba nalazi podložna. U današnjem društvu pojedinci mogu izgraditi vlastiti status i identitet jer više ne bivaju od rođenja podijeljeni u oštro razgraničene kategorije društva, odnosno slojeve ili staleže. U potrazi za pronalaženjem svog identiteta, mnogi se mladi odluče tetovirati kako bi dodali osobno mišljenje o poimanju svog identiteta, sukladnu očekivanim predodžbama njihovog identiteta od strane društva u kojem se kreću [22]. Na primjer, jedan znanstvenik je tijekom svog učenja dugi niz godina predstavljao slike preinaka tijela iz plemenskih zajednica izvan zapadne kulture, a da nije primio nikakve pritužbe. Međutim, nakon što je predstavio usporedive slike modifikacija tijela zapadnih pojedinaca, primio je pritužbe da su slike vulgarne i neprimjerene. To potvrđuje da su norme, značenja i asocijacije koje imamo na svoju kožu kulturne i naučene, i da doprinose razvoju normativnih stereotipa [6].

Stereotipizacija služi kao psihološki proces koji nam pomaže pojednostaviti i probaviti sve dostupne informacije i kategorizirati ponašanja kako bismo mogli početi učinkovitije razumjeti druge. To nam omogućuje trenutne prosudbe o drugima, a da ne moramo obrađivati i procjenjivati širok spektar informacija o svakom pojedincu s kojim se susrećemo. Na taj način attribute poput tetovaža povezujemo s pretpostavkama o karakteru pojedinca; fizički izgled postaje skraćena za moralni karakter promatranog objekta [6]. Na primjer, nekolicina znanstvenika izvijestila je o povezanosti između tetovaža i dijagnozom shizofrenije, ali njihova se studija temeljila na ograničenom uzorku muškaraca (konkretnije zatvorenika) s vidljivom tetovažom. Dvije studije izvijestile su o povezanosti između tetovaža i povijesti zlostavljanja, ali obje su uključivale osobe s piercingom na tijelu, a jedna je bila na temelju odgovora iz ankete objavljene na njemačkom jeziku (magazin o tjelesnim obilježjima). Iako je nekoliko studija ukazalo na veću prevalenciju tetovaža među psihijatrijskim uzorcima u usporedbi s općom populacijom, podaci koji podupiru taj zaključak uglavnom su izvedeni iz starijih studija na temelju usporedbi mjera presjeka psihopatologija među tetoviranim osobama u bilo kojem nepsihijatrijskom ili psihijatrijskom okruženju s neadekvatnom kontrolom izvora podataka između uzoraka. Studije takve specijalnosti populacije mogu imati ograničenu generalizaciju koje bi mogle bolje objasniti asocijacije sa psihopatologijom, te bi mogle potaknuti dodatne neutemeljene stereotipizacije populacije nositelja obilježja [20].

Diskriminacija ljudi na temelju onoga kako izgledaju ozbiljno je etičko i pravno pitanje. Neke bolnice usvajaju politike zaposlenika kojima se ograničavaju vidljive tetovaže ili oblici netradicionalnih „piercinga“, s ciljem održavanja profesionalnog izgleda [7]. Poslodavce dijeli malo zakonskih ograničenja koje ih sprječavaju od diktiranja „dress code“ standarda i ostalih

kodeksa koji se tiču samog fizičkog izgleda zaposlenika. Pravo poslodavca na provođenje legitimnih pravila o odijevanju zamjenjuju prava zaposlenika, posebno kada se može dokazati da je dotičan „dress code“ ili potencijalno uvredljiv za kupce ili za suradnike, uključujući one za koje se tvrdi da su „izrazi etničke kulture“ ili da iza njih stoje motivi koji povlače religijska opredjeljenja. Za primjer se navodi slučaj suda u Georgiji, kada sudac nije uvažio tvrdnju zaposlenice kako su njene pletenice služile kao izraz njene etničke kulture [25]. Također, nerijetko se od studenata sestrinstva traži da pokriju svoje tetovaže kako i sami ne bi bili izloženi diskriminaciji. Čak i ako se od njih izričito ne traži da pokrivaju svoje tetovaže, studije pokazuju da, kao rezultat straha od potencijalnih negativnih implikacija koje tetovaže mogu potaknuti, mnogi studenti odluče postavljati tetovaže na dijelove tijela koje mogu lako prikriti. Uz to, žene će vjerojatnije iskusiti taj osjećaj straha i pokriti svoje tetovaže od muškaraca [7].

Pojedinci s tetovažama opisani su kao osobe koje su sklone riziku, a rezultati podržavaju da je čin dobivanja tetovaže grupiran u istu kategoriju rizičnih ponašanja kao upotreba duhana i alkohola, ilegalna uporaba droga i nezaštićene seksualne aktivnosti. Iako je došlo do dramatičnog pomaka u stavovima o tetovažama, nikako da negativni stavovi nestaju [5]. Brojne su studije pokušale jasnije definirati karakteristike koje razlikuju pojedince s tetovažama od onih koje ne posjeduju isto s različito dobivenim rezultatima. Ukupno uzevši, tetoviranje je postalo češće i dobro je zastupljeno među odraslima, a bilo kakve asocijacije koje insinuiraju na psihopatologiju su mnogo manje jasne zbog neadekvatne (kvalitete) istraženosti. Autori su stoga zaključili da je "neodrživo pozivati se na tetovaže, same po sebi, kao znakove socijalne devijacije ili mane osobnosti i karaktera". Slično tome, prijavljene informacije između tetovaža i rizičnog ponašanja poput uporabe droga, rane seksualne aktivnosti, pripadnosti bandama ili sklonosti nasilju, obično su bile navodi rezultata iz malih studija provedenih na adolescentima, s povezanim metodološkim problemima za uzorkovanje populacije i veličine, tehnikama istraživanja, te mogućí potencijal pogreške tipa I (kada istraživač netočno/neopravdano odbaci nultu hipotezu) [20]. Stupanj općenitosti rezultata koji navode nosioce tjelesnih obilježja devijantnim, nepromišljenim članovima društva koji potencijalno troše nezdrave supstance poput nikotina, alkohola ili droga nije jasan. Mnoge od ovih studija koristile su polustrukturirane intervjuje kao metodu prikupljanja podataka, a studije su se fokusirale na posebne uzorke poput adolescenata, studenata ili vojnih novaka. Nadalje, „body art“ se kreće od jedne male tetovaže do velikih područja tetovaža koje pokrivaju cijelo tijelo. Psihološki razlozi takvih prekomjernih količina tinte mogu se razlikovati od onih koji stoje iza pojedinog „body art-a“. Iako je „piercing“ tijela postao

masovni fenomen, osobe s opsežnim brojem „piercinga“ rijetke su, a studije koje uključuju te ljude uglavnom su ograničene na kvalitativne intervjue s malim uzorcima [6].

6. Spolna diskriminacija

Poslodavci mogu raspolagati raznim politikama i pravilima koji se odnose na zaposlenike, posebice one protiv vidljivih tetovaža ako postoje opravdana uvjerenja da bi tetovirani zaposlenici mogli naštetiti imidžu tvrtke ili odnosima s javnošću. Upozorenje koje takva pravila nose sa sobom, jest jednakost, odnosno da se svi zaposlenici tretiraju jednako u vidu pravila i restrikcija. Otpuštanje muškog zaposlenika zbog toga što je nositelj tetovaže buldoga na podlaktici, zaštitničkog simbola posade marinaca, ali ne otpuštanje zaposlenice s likom Kupida (anđela sa strelicom) na istom mjestu bi bio problem; isto tako, ako je ženska zaposlenica imala buldoga ili muški zaposlenik Kupida, ali koncept je isti. U oba primjera fokus problema nije otpuštanje zaposlenika zbog tetovaže, već činjenica da se postupa drugačije s obzirom na spol pojedinca, bilo to zbog spolne diskriminacije, ili zbog osobnih uvjerenja o percepciji tetovaža kroz dimenzije spolnosti. Sudovi dosljedno odbacuju ustavne tvrdnje javnih zaposlenika da je tetovaža oblik govora ili izražavanja (pravo na slobodu govora, verbalno ili neverbalno) zaštićen Prvim amandmanom. Općenito, sudovi su dali slobodu biranja poslodavcima, u vidu široke diskrecije prilikom donošenja i provođenja „dress code-a“ koji su u skladu s poslovnim potrebama [25]. Na primjer, prema podacima provedenog istraživanja na uzorku od 196 muškaraca i žena, otkriveno je kako je primarni razlog zbog kojeg žene žele ukloniti tetovažu/tetovaže potaknut negativnim reakcijama ili neodobravanjem tetovaže od strane drugih. Te su tetovirane žene doživjele znatno više negativnih komentara u javnosti, na radnom mjestu i u školi nego tetovirani muškarci. Iste godine upotrijebljen je eksperimentalni dizajn za proučavanje percepcije žena s tetovažama i bez njih. Slika žene s tetovažom ocijenjena je kao manje modna, atletska, atraktivna, brižna i inteligentna, ali kreativnija od žene bez tetovaže [7]. U ranijim istraživanjima ispitivali su stavove 268 studenata preddiplomskih studija o percepciji žena s tetovažama. Kao što su i očekivali, stavovi prema pripadnicama ženskog spola koje su posjedovale tetovažu bili su negativni. Ovi istraživači sugeriraju da su stavovi negativni jer je tetoviranje u sukobu s tradicionalnim, skromnim i pasivnim spolom, uloga koja se očekuje od žena u zapadnom društvu [15].

Iako su tetovaže tradicionalno češće primarno viđane među muškarcima, rodne podjele smanjile su se do stupnja izumiranja u posljednjim desetljećima u nekim zemljama, stoga novija istraživanja ukazuju na činjenicu kako su žene u SAD-u s tetovažom mnogobrojnije u usporedbi s muškarcima u SAD-u, također je nazočna prevladavajuća prevalencija među

tetoviranim ženama od 20 do 29 godina u Australiji. Međutim, žene uglavnom imaju manje i manje vidljive tetovaže, a podaci o prevalenciji mogu biti iskrivljeni uključivanjem kozmetičkih tetovaža ili tetovaža "trajnog make-upa" [20]. To je zato što se žene, tetovirajući se, jasnije uključuju u ono što skupina znanstvenika naziva „preobrazbom“ ili namjernim odstupanjem od prevladavajućih normi osobnog izgleda. Na primjer, rezultati istraživanja pokazali su da se žene s tetovažama doživljavaju negativnije od žena bez. Točnije, smatraju se manje fizički privlačnima te seksualno promiskuitetnijima [6]. Još negativnih rezultata iz studija pokazuju da su medicinski tehničari s tetovažama doživljavani jednako kao i medicinski tehničari bez tetovaža u svim dobnim skupinama sudionika, ali se medicinske sestre s tetovažama smatraju manje ljubaznima i pouzdanima od medicinskih sestara bez tetovaža u svim dobnim skupinama sudionika. Spol sudionika nije utjecao na njihove odgovore. Razgovaralo se o rezultatima s obzirom na općenito sve manju stigmiju vidljivih tetovaža na medicinskim sestrama, kao i na implikacije rezultata za medicinske sestre i tehničare s tetovažama. Iako je u znanstvenom i javnom tisku mnogo pisano o rastućem broju tetoviranja i rastućem broju žena koje se tetoviraju, naše razumijevanje kako tetovaže kao trajni oblik odijevanja utječu na samo-percepciju i promjene ponašanja još uvijek su ograničene [2].

7. Tjelesna obilježja u sestrinstvu

Tetoviranje je postalo sve popularnije među pojedincima svake dobi, zanimanja, i socijalne klase. Sa sve većim brojem pojedinaca koji biraju posjedovanje tetovaže i/ili „pirsinga“, bolničke nadležnosti moraju odlučiti koja će pravila postaviti skladna podupiranju profesionalnog okruženja [26], iako su strogi kodovi odijevanja rijetko popularni ili uspješni. Možda je umjeren pristup koji razmatra i slobodu izražavanja i osjetljivost pacijenata najbolji način za rješavanje tog pitanja, predlaže autor [27]. Literatura o percepciji vidljivih tetovaža i „pirsinga“ o zdravstvenim radnicima uključujući medicinske sestre ograničenih je dosega [26].

Nekoliko je organizacija definiralo smjernice koje se odnose na tetovaže. Međutim, čini se da su ista pitanja i odgovori na nastala pitanja slabo opravdana na sveučilištima ili u školama za medicinske sestre i tehničare, također mnoge bolnice nisu imale nikakvo obrazloženje niti dokaze koji podržavaju (ili ne podržavaju) politike koje se odnose na tjelesna obilježja. Dokazi o utjecaju vidljivih tetovaža na zdravstvenu njegu u velikoj su mjeri ograničeni. Prema istraživanju koje se posebno odnosi na ovaj problem s ciljem procjene percepcije pacijenata o pružateljima zdravstvenih usluga s tetovažama ili „piercingom“ na tijelu, nije pronašlo razliku u odnosu na pružatelje zdravstvenih usluga bez vidljivih tetovaža, već su žene s vidljivim tetovažama doživljavane manje profesionalno u odnosu na muškarce s istom tetovažom [7].

Bez obzira na to što nedostaju dokazi o utjecaju vidljivih tetovaža na njegu pacijenata, od studenata se često traži da pokriju svoje tetovaže. Obrazloženje se temelji na jedinstvenim načelima i profesionalnoj slici struke. Ali prilikom prekrivanja tetovaža, posebno na rukama ili u blizini ruku, dolazi do suprotnosti sa smjernicama za prevenciju bolničkih infekcija. S druge strane, smjernice vezane uz uniformu, „piercinge“, veličinu prstenova, kosu, nokte i šminku su jasno definirane. Iako sam utjecaj uniforme, šminke ili frizure u odnosu na tetovaže također ostaje neistražen [7]. Trenutno su aktivne brojne javne web stranice, razni blogovi otvoreni za sudjelovanje u raspravi koji su dobro posjećeni od strane medicinskih sestara gdje međusobno izmjenjuju mišljenja o svojim tjelesnim obilježjima. Vjerojatnost postoji da će sve više i više medicinskih sestara i tehničara htjeti posjedovati neki oblik „body art“ obilježja u budućnosti. Potrebno je više ispitivanja kako bi se jasnije razumjelo kako čimbenici okoliša kao što je tjelesna umjetnost utječu na bolesnike tako da se politike mogu uspostaviti na temelju mjerodavnih dokaza, radije nego na temeljima tradicije i stereotipa [2].

8. Istraživački dio

8.1. Cilj istraživanja

Stigmatizacija ili socijalna stigma predstavlja termin koji se definira kao neodobranje ili diskriminacija pojedinca ili grupe na temelju uočljivih društvenih karakteristika. Nekoliko studija navodi kako do stigmatizacije najčešće dolazi zbog nedostatka svijesti, edukacije te nedostatka percepcije svijeta koji osobu okružuje.

Provedeno istraživanje težilo je ispitivanju stavova naspram zdravstvenih djelnika, konkretnije medicinskim sestrama i tehničarima, koji posjeduju jedno od obilježja; tetovaža, „piercing“, „ear plug“, nekonvencionalna frizura/boja kose ili nekonvencionalno uređena facijalna kosa.

8.2. Metode istraživanja

Obrazac korišten prilikom istraživanja izrađen je putem Google Obrazac platforme. Prikupljanje podataka provodilo se u vremenskom periodu od 15. kolovoza do 22. rujna 2020. godine. Anketni obrazac konstruiran je na način da se u prvom dijelu ankete popunjavaju podaci sociodemografskog tipa, dok se u drugom dijelu obrasca pomoću skala ispitivao stav populacije o tjelesnim obilježjima na medicinskim sestrama/tehničarima. Istraživanje je osmišljeno na način da se provede unutar dvije kategorije sudionika. Prvu skupinu sudionika čini populacijabez obrazovanja za medicinsku sestru/tehničara opće njege, dok drugu skupinu sudionika čine isključivo medicinske sestre i tehničari opće njege.

8.3. Sudionici

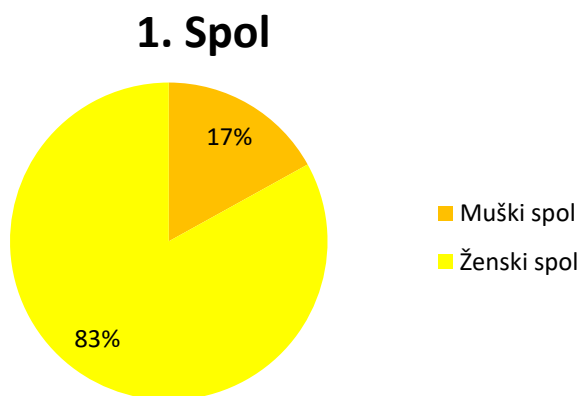
U istraživanju sudjelovalo je 1122 sudionika, odnosno 573 sudionika iz prve skupine ispitivane populacije, te 549 medicinskih sestara/tehničara. Podaci prikupljeni za obradu nezdravstvene populacije objavljeni su na sljedećim Facebook grupama: „Planinarski kutak“, „Sharing is caring“, „Likovni amateri Republike Hrvatske“, „Anketalica“ i „Žene u pokretu“.

Podaci prikupljeni za obradu zdravstvene populacije prikupljeni su na sljedećim Facebook grupama: „Medicinske sestre/tehničari zajedno“, „Medicinske sestre/tehničari-Glas sestrištva“ i „Inicijativa medicinskih sestara/medicinskih tehničara“. Od sudionika ukupnu populaciju činilo je 994 sudionica, te 97 sudionika.

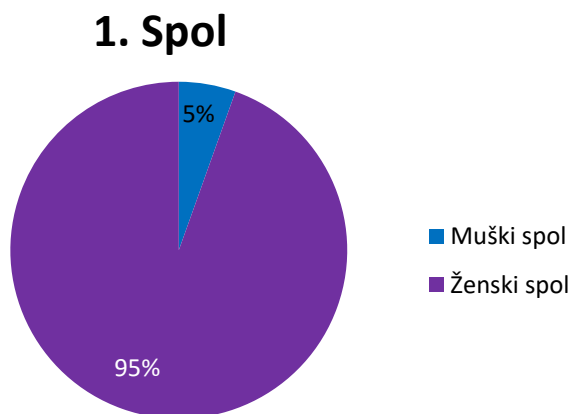
8.4. Rezultati

Prema navođenju rezultata, rezultati skupine spomenute na početku opisa Grafikona opisuju rezultate dobivene iz prve skupine sudionika, odnosno nezdravstvene populacije (topli tonovi grafikona). Drugu skupinu sudionika čine medicinske sestre i tehničari (hladni tonovi)

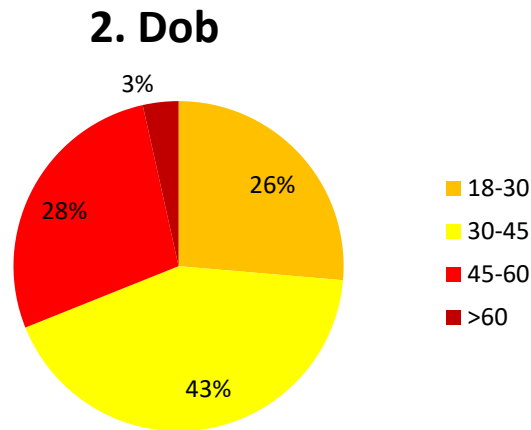
Grafikon 8.4.1. Prikaz uzorka s obzirom na spol [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 1, u istraživanju je sudjelovalo 97 sudionika muškog spola (17%), te 475 sudionika ženskog spola (83%).

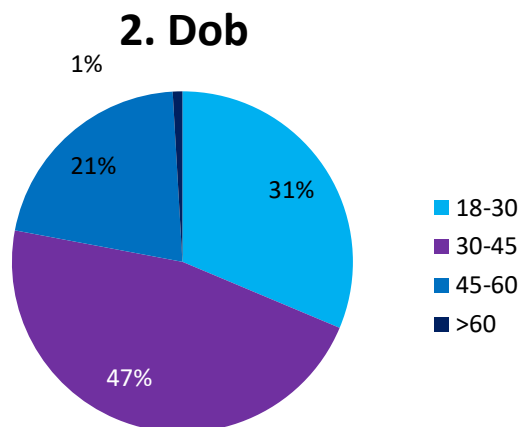
Grafikon 8.4.2. Prikaz uzorka s obzirom na spol [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 2, u istraživanju je sudjelovalo 519 medicinskih sestara (95%), te 30 medicinskih tehničara (5%)

Grafikon 8.4.3. Prikaz uzorka s obzirom na dob [Izvor: Autor: K.R.]

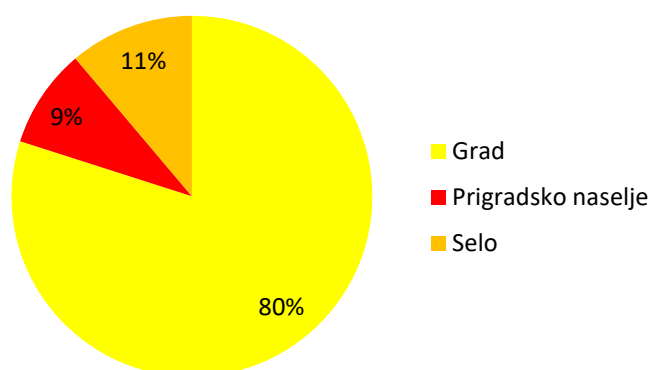
Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 3 dominantnu dobnu skupinu nezdravstvene populacije činila su 244 sudionika starosne dobi od 30 do 45 godina (43%). Drugu najzastupljeniju dobnu skupinu čine 158 sudionika od 45 do 60 godina (28%), slijede ih dobna skupina od 151 sudionika od 18 do 30 godina (26%), te 20 sudionika starosne dobi većom od 60 godina (3%).

Grafikon 8.4.4. Prikaz uzorka s obzirom na dob [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 4 dominantnu dobnu skupinu zdravstvene populacije činila su 256 sudionika starosne dobi od 30 do 45 godina (47%). Drugu najzastupljeniju dobnu skupinu čine 172 sudionika od 18 do 30 godina (31%), slijede ih dobna skupina od 116 sudionika dobi od 45 do 60 godina (21%), te 5 sudionika starosne dobi veće od 60 godina (1%).

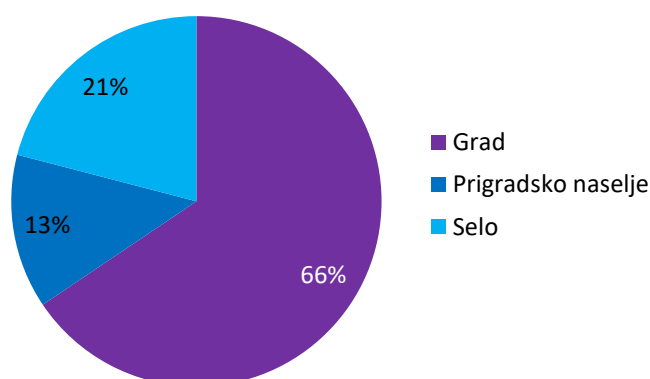
3. Mjesto stanovanja

Grafikon 8.4.5. Prikaz uzorka s obzirom na mjesto stanovanja [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu dominantnu skupinu nezdravstvene populacije činila su 458 sudionika nastanjeni u gradu (80%). Drugu najzastupljeniju skupinu čine 64 sudionika nastanjeni u selu (11%), slijede ih 51 sudionik iz prigradskih naselja (9%).

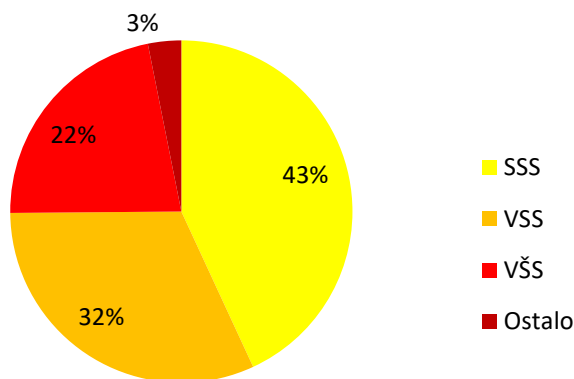
3. Mjesto stanovanja

Grafikon 8.4.6. Prikaz uzorka s obzirom na mjesto stanovanja [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 6 dominantnu skupinu zdravstvene populacije činila su 360 sudionika nastanjeni u gradu (66%). Drugu najzastupljeniju skupinu čine 115 sudionika nastanjeni u selu (21%), slijede ih 74 sudionika iz prigradskih naselja (13%).

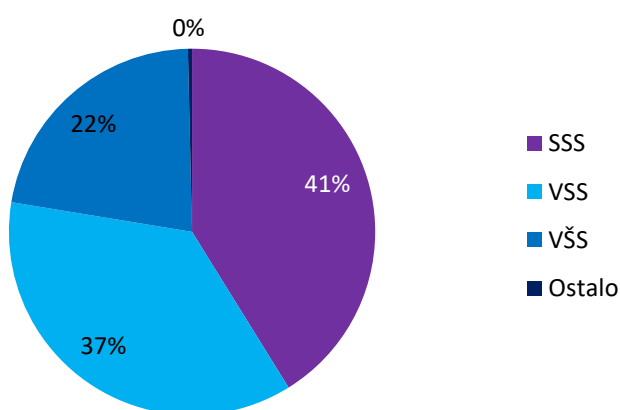
4. Obrazovanje

Grafikon 8.4.7. Prikaz uzorka s obzirom na stupanj obrazovanja [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 7 dominantnu skupinu nezdravstvene populacije činila su 247 sudionika srednjeg stručnog stupnja obrazovanja (43%). Drugu najzastupljeniju skupinu čine 182 sudionika s visokim obrazovanjem (32%), slijede ih 126 sudionika s višim stupnjem obrazovanja (22%), te 18 sudionika iz skupine „ostalo“ (3%).

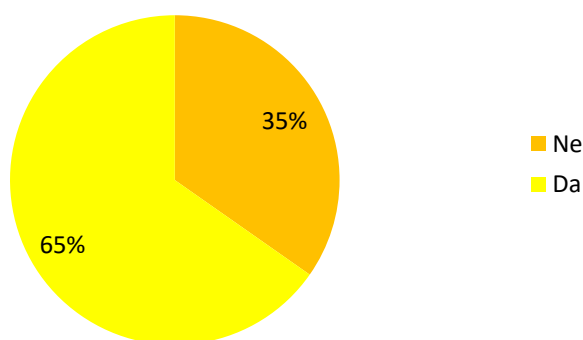
4. Obrazovanje

Grafikon 8.4.8. Prikaz uzorka s obzirom na stupanj obrazovanja [Izvor: Autor: K.R.]

Prema rezultatima prikazanim u Grafikonu 8 dominantnu skupinu zdravstvene populacije činila su 226 sudionika srednjeg stručnog stupnja obrazovanja (41%). Drugu najzastupljeniju skupinu čine 200 sudionika s visokim obrazovanjem (37%), slijede ih 121 sudionik s višim stupnjem obrazovanja (22%), te 18 sudionika iz skupine „ostalo“ (0,4%).

5. Interakcija sa zdr. djelatnikom s obilježjem

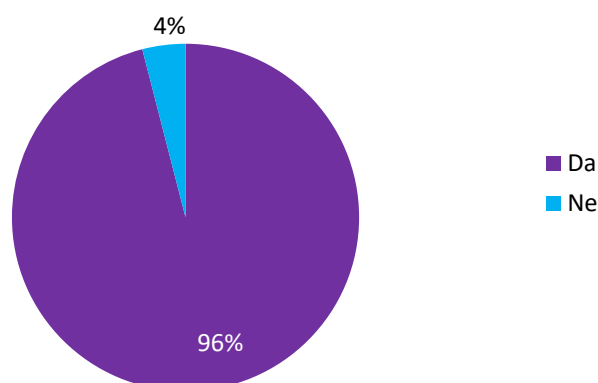

Grafikon 8.4.9. Prikaz uzorka s obzirom na interakciju sa zdr. djelatnikom s obilježjem

[Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Jeste li do sada imali interakciju sa zdravstvenim osobljem s jednim od navedenog; tetovaža, „piercing“, „ear plug“, neobična frizura/boja kose, neobično uređena brada/brkovi?“ 374 sudionika odgovara potvrdno (65%), te 199 sudionika negacijski (35%).

6. Interakcija sa zdr. djelatnikom s obilježjem

Grafikon 8.4.10. Prikaz uzorka s obzirom na interakciju sa zdr. djelatnikom s obilježjem

[Izvor: Autor: K.R.]

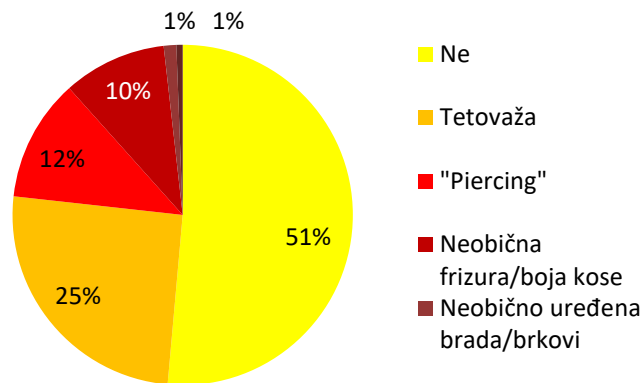
Na navedeno pitanje 527 medicinskih sestara/tehničara odgovara potvrdno (96%), te 22 negacijski (4%).

Na pitanje otvorenog tipa koje se nadovezuje na prethodno; „Ako jeste, možete li se prisjetiti koje su Vam se misli/osjećaji pojavili prilikom susreta s istim?“ zaprimljeno je 347 odgovora, od najupečatljivijih navodim sljedeće:

Sudionici (spol, dob, razina obrazovanja)	Izjava:
Sudionica A (Ž, 45-60, SSS)	„Ništa posebno u odnosu na one "normalne"“
Sudionica B (Ž, 45-60, VSS)	„Sad je to moderno, učestalije, malko iznenađena...“
Sudionica C (Ž, 45-60, SSS)	„Samo misao da je malo neuobičajeno.“
Sudionica D (Ž, 18-30, SSS)	„Bilo mi je drago to vidjeti, jer mislim da svatko ima pravo izgledati kako želi, a izgled nema veze sa ponašanjem. Mislim da bi u svakoj struci trebalo biti dozvoljeno.“
Sudionica E (Ž, 30-45, SSS)	„Bila sretna da mi netko pomogne , nije me zanimalo izgled osobe nego njegov pristup koji je bio fantastičan“
Sudionik F (M, 30-45, VSS)	„Ne prosuđujem ljude prema izgledu.“

Sudionica G (Ž, 30-45, SSS)	„Ne vidim zašto bi mi se trebali pojaviti drugačije misli i osjećaji“
Sudionica H (Ž, 45-60, VSS)	„Bilo mi je na tren neobično, al' je to brzo prošlo. Stručnost mi nije bila upitna.“
Sudionica I (Ž, 30-45, VSS)	„Sve najnormalnije. Pomislila sam “Ajme super, napokon 21. stoljeće“
Sudionica J (Ž, 45-60, VSS)	„Kako djevojka ima divan osmijeh.“
Sudionica K (Ž, 45-60, SSS)	„Nepovjerenje.Strah.“
Sudionica L (Ž, 45-60, VSS)	“Ova osoba ima život i van uniforme”
Sudionica M (Ž, 45-60, VŠS)	„Neobično, sve se više otvaramo Europi.“
Sudionica N (Ž, 18-30, SSS)	„Neugoda, sumnjičavost“
Sudionica O (Ž, 18-30, SSS)	„Bilo mi je drago vidjeti nekoga tko smanjuje "sterilan" ugođaj :),,

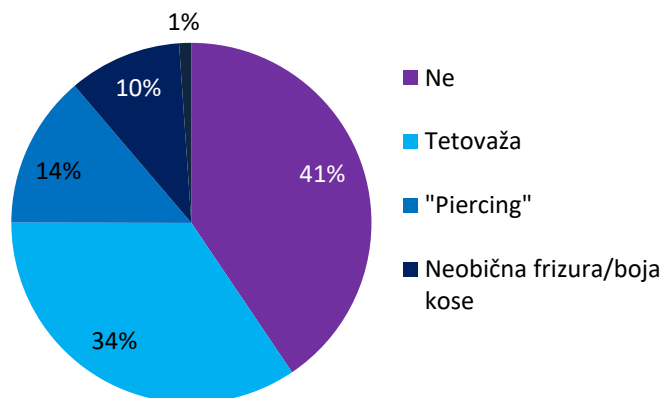
7. Posjedovanje obilježja

Grafikon 8.4.11. Prikaz uzorka s obzirom na posjedovanje obilježja [Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Posjedujete li neko od navedenih obilježja: tetovaža, „piercing“, „ear plug“, neobična frizura/boja kose, neobično uređena brada/brkovi?“ dominantnu skupinu čine 345 sudionika koji odgovaraju negacijski (51%), slijede 170 sudionika koji posjeduju tetovažu(25%), 78 koji posjeduju „piercing“ (12%), 66 sudionika koji posjeduju neobičajenu frizuru/boju kose (10%), 8 sudionika s neobično uređenom bradom/brkovima (1,4%), te 4 sudionika koji posjeduju „ear plug“ (0,7%).

7. Posjedovanje obilježja

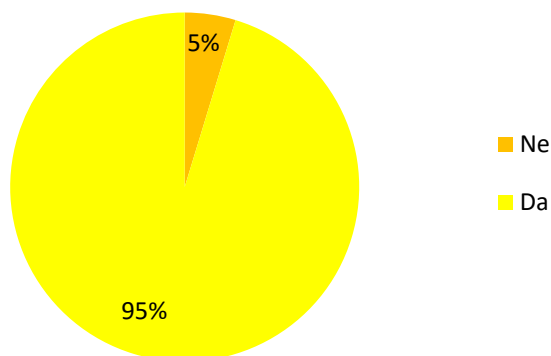
Grafikon 8.4.12. Prikaz uzorka s obzirom na posjedovanje obilježja [Izvor: Autor: K.R.]

Na isto pitanje postavljeno medicinskim sestrama i tehničarima, dominantnu skupinu čine 260 sudionika koji odgovaraju negacijski (41%), slijedi 221 sudionik koji posjeduje

tetovažu(34%), 88 koji posjeduju „piercing“ (14%), 65 sudionika koji posjeduju neobičajenu frizuru/boju kose (10%), 7 sudionika koji posjeduju „ear plug“ (1,3%), te niti jedan sudionik s neobično uređenom bradom/brkovima (0%).

8. Poznanstvo s nosiocem obilježja u zdravstvu

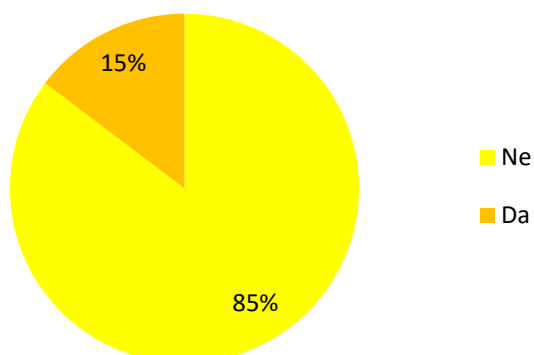

Grafikon 8.4.13. Prikaz uzorka s obzirom na poznanstvo nosioca obilježja u zdravstvu

[Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Poznajete li osobno nekoga s prethodno navedenim „odstupanjima“ u fizičkom izgledu?“ dominantnu skupinu čine 546 sudionika koji odgovaraju potvrdno (95,3%), te 27 sudionika koji odgovaraju negacijski (4,7%).

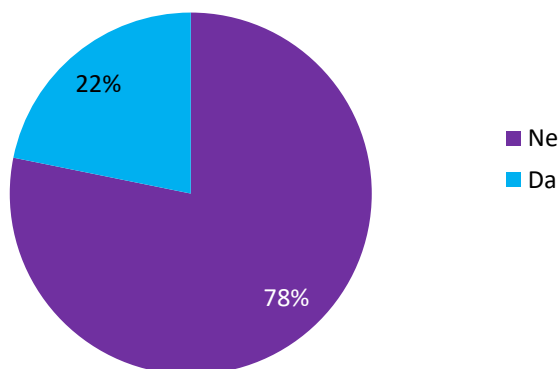
9. Potreba za skrivanjem obilježja na radnom mjestu

Grafikon 8.4.14. Prikaz uzorka s obzirom na potrebu za skrivanjem obilježja na radnom mjestu [Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Ukoliko posjedujete neko od navedenih obilježja, jeste li osjetili potrebu za prikri vanjem istog pred nadređenima, ostalim članovima tima?“290 sudionika odgovara negacijski (85%), dok 50 sudionika odgovara potvrdno (15%).

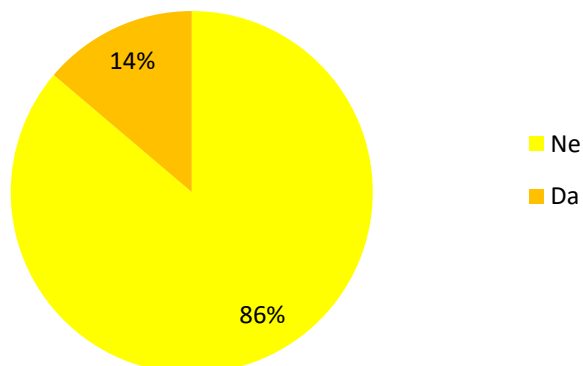
8. Potreba za skrivanjem obilježja na radnom mjestu

Grafikon 8.4.15. Prikaz uzorka s obzirom na potrebu za skrivanjem obilježja na radnom mjestu [Izvor: Autor: K.R.]

Na isto pitanje 326 medicinskih sestara/tehničara odgovara negacijski (78%), dok njih 91 odgovara potvrdno (22%).

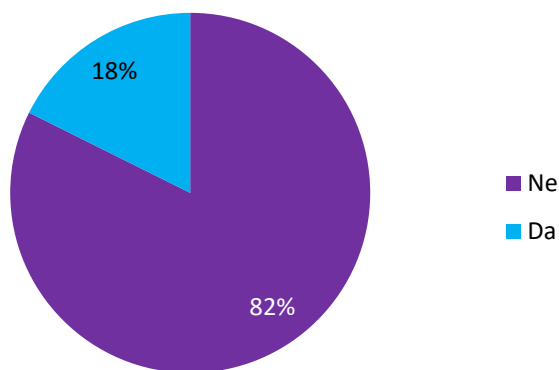
10. Zamolba za skrivanjem obilježja na radnom mjestu

Grafikon 8.4.16. Prikaz uzorka s obzirom na iskazanu potrebu za skrivanjem obilježja na radnom mjestu [Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Ukoliko posjedujete neku/neke od navedenih obilježja, jeste li do sada bili zamoljeni od strane članova tima ili nadređenih za prikri vanjem istih?“ 281 sudionik odgovara negacijski (86%), dok 45 sudionika odgovara potvrdno (14%).

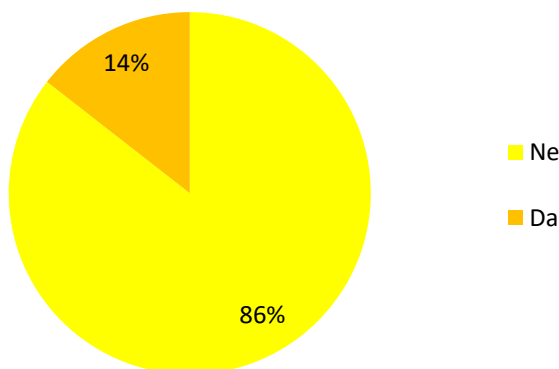
10. Zamolba za skrivanjem obilježja na poslu

Grafikon 8.4.17. Prikaz uzorka s obzirom na iskazanu potrebu za skrivanjem obilježja na radnom mjestu [Izvor: Autor: K.R.]

Na isto pitanje 336 medicinskih sestara/tehničara odgovara negacijski (82%), dok njih 72 odgovara potvrdno (18%).

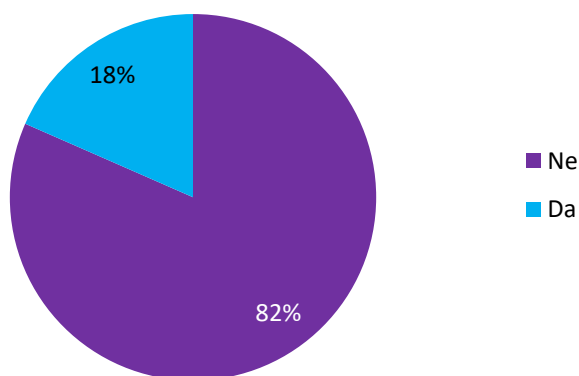
11. Neugodnosti na radnom mjestu zbog obilježja

Grafikon 8.4.18. Prikaz uzorka s obzirom na pojavu osjećaja neugode na radnom mjestu zbog posjedovanja obilježja [Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Jeste li do sada imali neugodnih iskustva s obzirom na posjedovanje istih?“ 278 sudionika odgovara negacijski (86%), dok njih 47 odgovara potvrdno (14%).

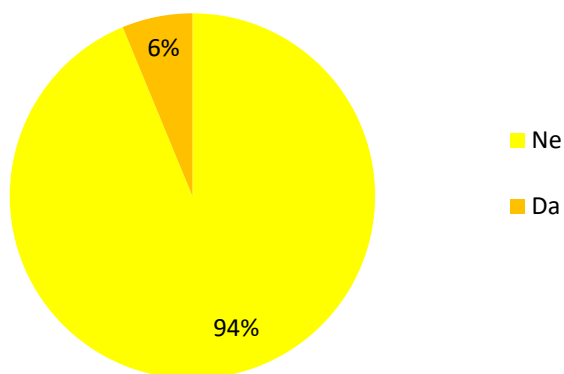
11. Neugodnosti na radnom mjestu zbog obilježja

Grafikon 8.4.19. Prikaz uzorka s obzirom na pojavu osjećaja neugode na radnom mjestu zbog posjedovanja obilježja [Izvor: Autor: K.R.]

Na isto pitanje 332 medicinskih sestara/tehničara odgovara negacijski (82%), dok njih 75 odgovara potvrdno (18%).

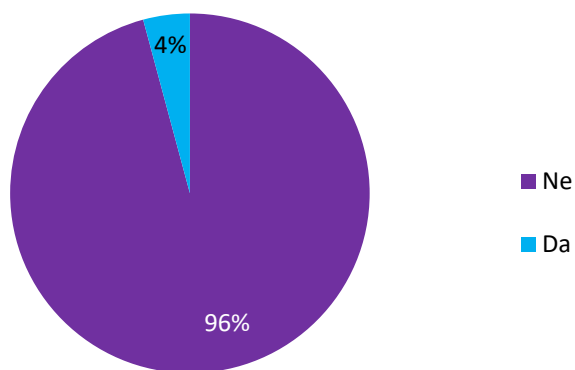
12. Odbijen zahtjev za zapošljenjem zbog obilježja

Grafikon 8.4.20. Prikaz uzorka nositelja obilježja s odbijenim zahtjevom za zapošljenjem [Izvor: Autor: K.R.]

Na pitanje „Jeste li zbog navedenih obilježja bili odbijeni prilikom pokušaja zapošljavanja?“ 301 sudionik odgovara negacijski (94%), te 20 sudionika potvrdno (6%).

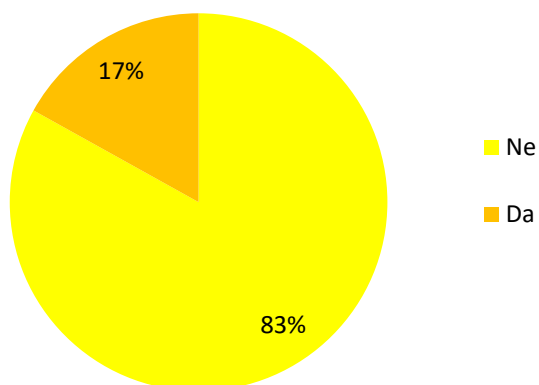
12. Odbijen zahtjev za zapošljenjem zbog obilježja

Grafikon 8.4.21. Prikaz uzorka nositelja obilježja s odbijenim zahtjevom za zapošljenjem
[Izvor: Autor: K.R.]

Na isto pitanje medicinskih 389 sestara/tehničara odgovara negacijski (96%), dok njih 17 odgovara potvrdno (4%).

13. Uloga obilježja kod davanja posla zaposleniku

Grafikon 8.4.22. Prikaz uzorka s obzirom na mogućnost zapošljavanja nositelja obilježja
[Izvor: Autor: K.R.]

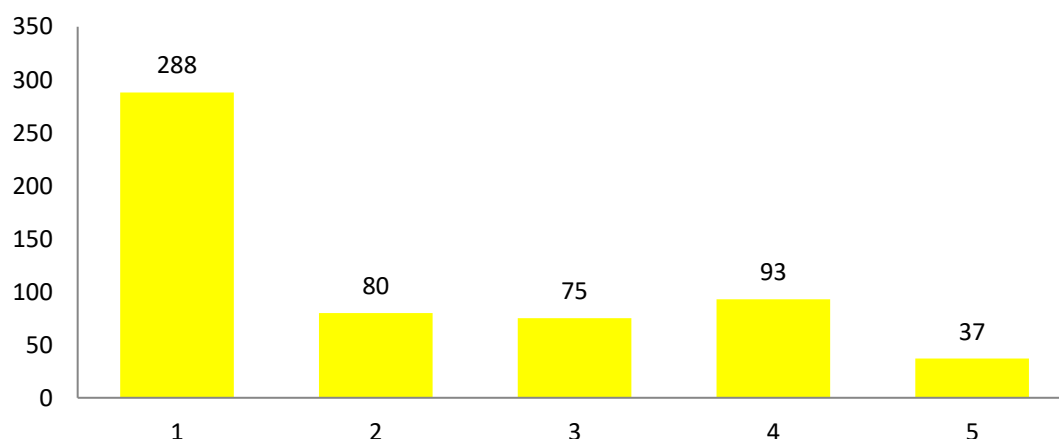
Na pitanje „Kada biste imali glas (ili ga imate) prilikom zapošljavanja novih članova tima da li bi uzimali u obzir da pojedinac posjeduje jedno od navedenih obilježja?“ 476 sudionika odgovara negacijski (83%), dok 97 sudionika odgovara potvrdno (17%).

Nakon prethodnih pitanja, sudionici su svoja mišljenja odnosno slaganja ili neslaganja s određenom tvrdnjom iskazivali vrednovanjem putem skala. Skalu su sačinjavala obrazložena stupnjeva;

- 1) Uopće se ne slažem
- 2) Donekle se ne slažem
- 3) Niti se slažem, niti se ne slažem
- 4) Donekle se slažem
- 5) Potpuno se slažem

Broj sudionika koji se slaže s tvrdnjom u određenom stupnju, naznačen je brojem iznad prikazanih stupaca. U daljnjem tekstu prikazani su rezultati dobiveni od nezdravstvene populacije. Nakon prikazanih rezultata nezdravstvene populacije, slijede rezultati dobiveni od medicinskih sestara/tehničara.

„Smatram da se navedena tjelesna obilježja najčeće povezuju s pripadnicima određenih skupina (poput motorista, zatvorenika, članova bandi...)“

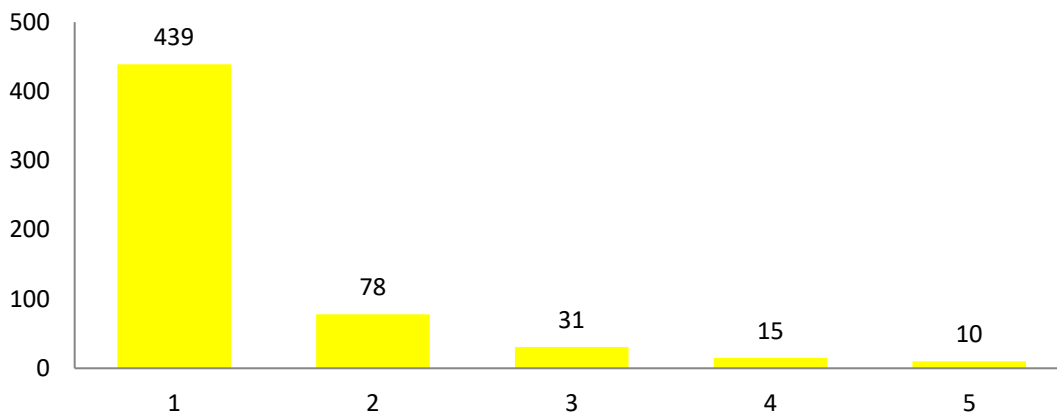

Grafikon 8.4.23. Prikaz podataka sa skale broj 1 nezdravstvene populacije [Izvor:

Autor: K.R]

Prema podacima 288 sudionika (50,3%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 80 sudionika (14%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 73 sudionika (12,7%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 95 sudionika (16,6%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 37 sudionika (6,5%) potpuno slaže s tvrdnjom.

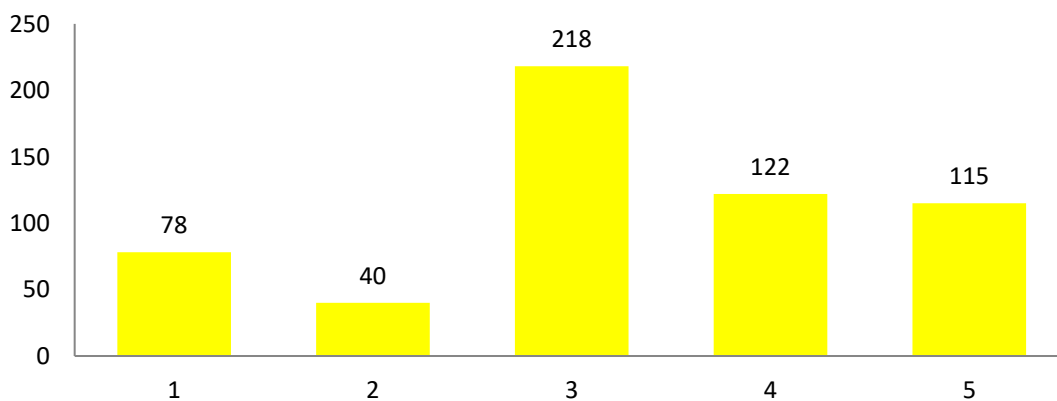
„Smatram da navedena tjelesna obilježja u meni izazivaju neprijateljske i negativne osjećaje, nervozu i slično.“

Grafikon 8.4.24. Prikaz podataka sa skale broj 2 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 439 sudionika (76,6%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 78 sudionika (13,6%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 31 sudionika (5,4%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 15 sudionika (2,6%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 10 sudionika (1,7%) potpuno slaže s tvrdnjom.

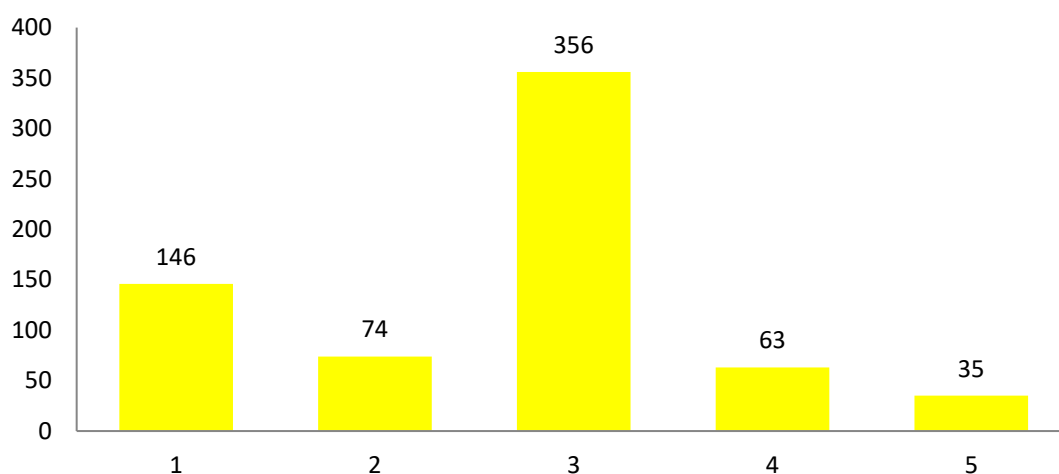
„Smatram da su medicinske sestre/tehničari s navedenim obilježjima vedriji, opušteniji, pristupačniji.“

Grafikon 8.4.25. Prikaz podataka sa skale broj 3 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 78 sudionika (13,6%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 40 sudionika (7%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 218 sudionika (38%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 122 sudionika (21,3%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 115 sudionika (20,1) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram da negativni stavovi naspram medicinskih sestara/teničara s navedenim obilježjima potječu od samih medicinskih sestara/tehničara.“

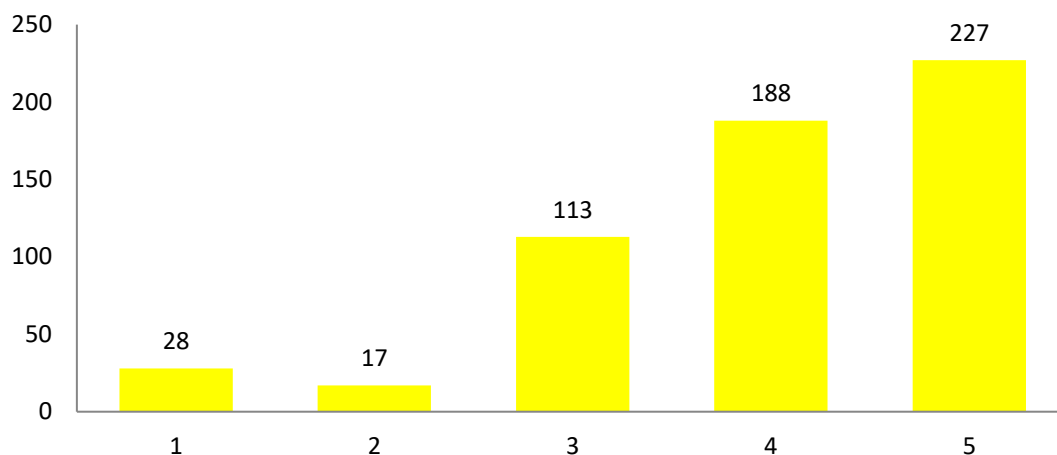

Grafikon 8.4.26. Prikaz podataka sa skale broj 4 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 146 sudionika (12,9%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 74 sudionika (12,9%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 256 sudionika (44,7%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 63 sudionika (11 %) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 34 sudionika (5,9) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram kako će sve više mladih u 21. stoljeću, kako općenito, tako i u zdravstvu, htjeti posjedovati nešto poput tetovaže i/ili „piercinga.“

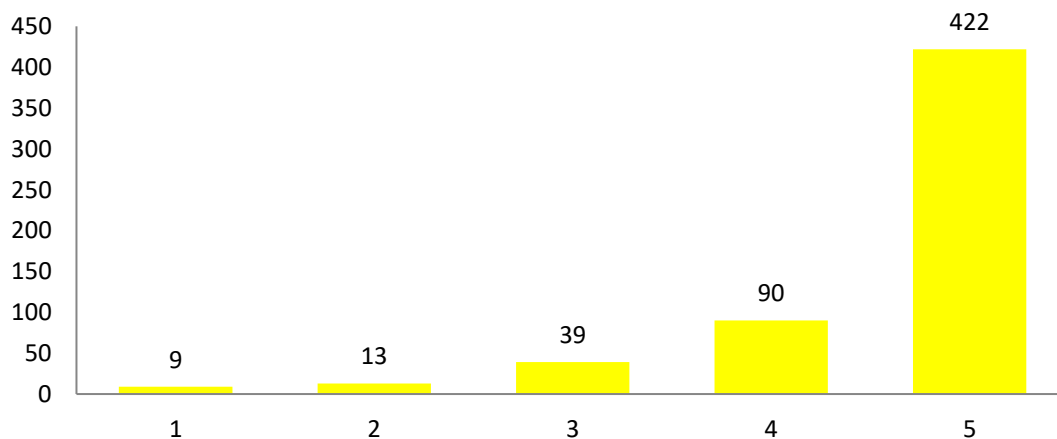

Grafikon 8.4.27. Prikaz podataka sa skale broj 5 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 28 sudionika (4,9%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 17 sudionika (3%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 113 sudionika (19,7%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 188 sudionika (32,8%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 227 sudionika (39,6%) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram da bi medicinske sestre tehničari trebali imati pravo na biranje vlastitog izgleda.“

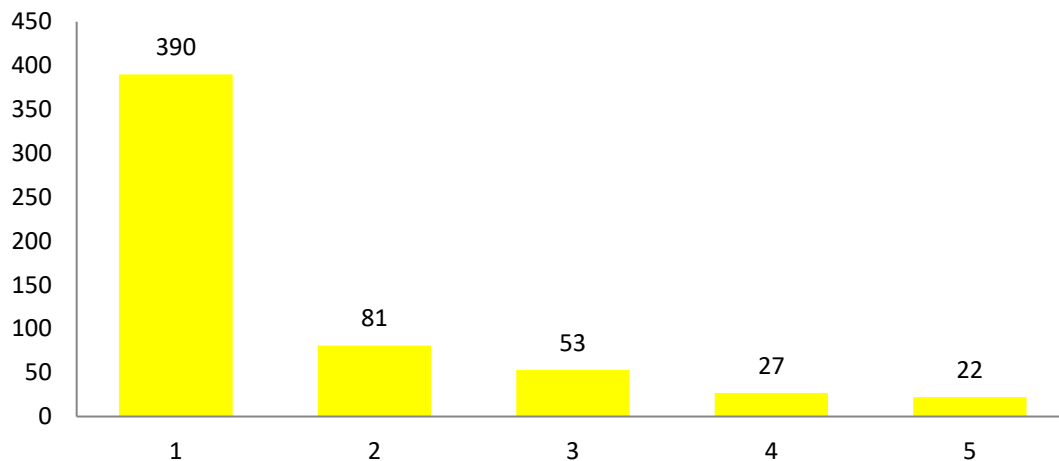

Grafikon 8.4. 28. Prikaz podataka sa skale broj 6 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 9 sudionika (1,6%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 13 sudionika (2,3%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 39 sudionika (6,8%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom,

90 sudionika (15,7%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 422 sudionika (73,6%) potpuno slaže s tvrdnjom.

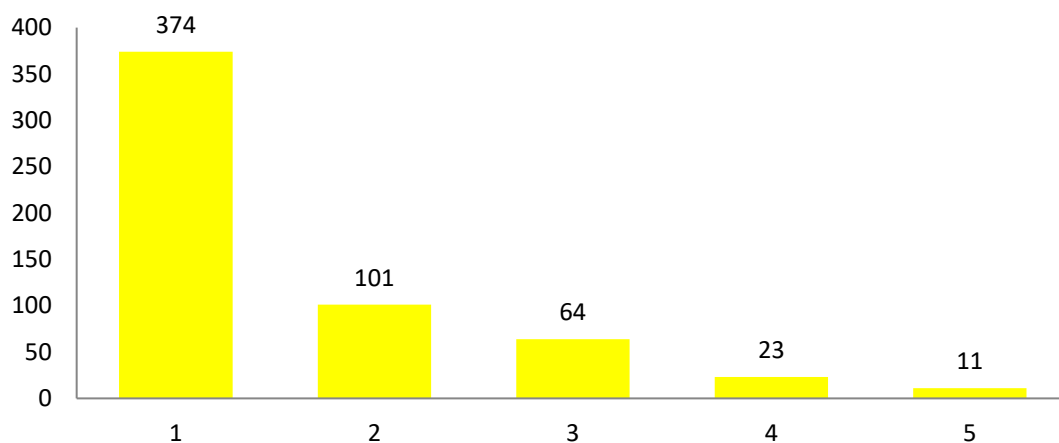
„Smatram kako postoji povezanost između izgleda zdravstvenih djelatnika i kvalitete rada.

Grafikon 8.4.29. Prikaz podataka sa skale broj 7 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 390 sudionika (68,1%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 81 sudionika (14,1%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 53 sudionika (9,2%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 27 sudionika (4,7%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 22 sudionika (3,8%) potpuno slaže s tvrdnjom.

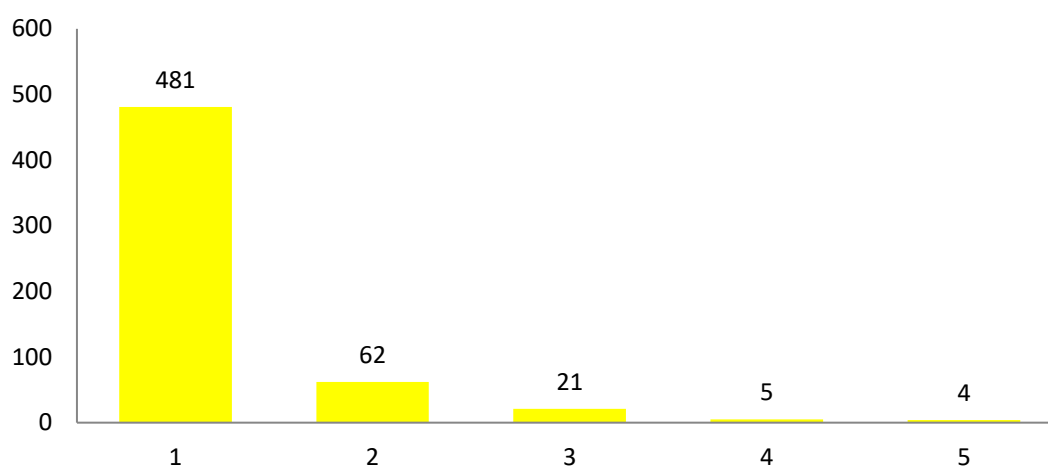
„Smatram da su navedena obilježja indikator devijantnog, protestnog ponašanja.“

Grafikon 8.4.30. Prikaz podataka sa skale broj 8 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 374 sudionika (65,3%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 101 sudionika (17,6%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 64 sudionika (11,2%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 23 sudionika (4%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 11 sudionika (1,9%) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram kako je fizički izgled kod medicinskih sestara/tehničara važniji od njihovih komunikacijskih vještina, empatičnosti te neverbalne komunikacije.“

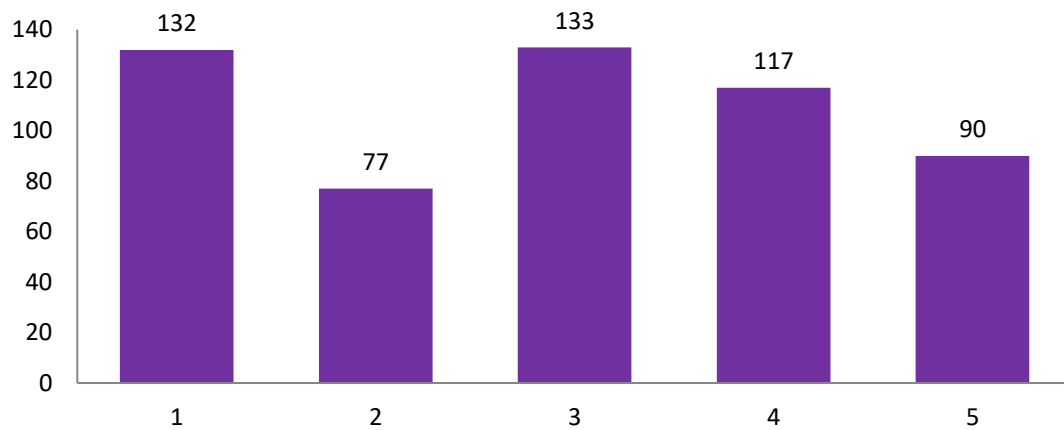

Grafikon 8.4.31. Prikaz podataka sa skale broj 9 nezdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 481 sudionik (83,9%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 62 sudionika (10,8%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 21 sudionika (3,7%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 5 sudionika (0,9%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 4 sudionika (0,7%) potpuno slaže s tvrdnjom.

Rezultati dobiveni od medicinskih sestara/tehničara:

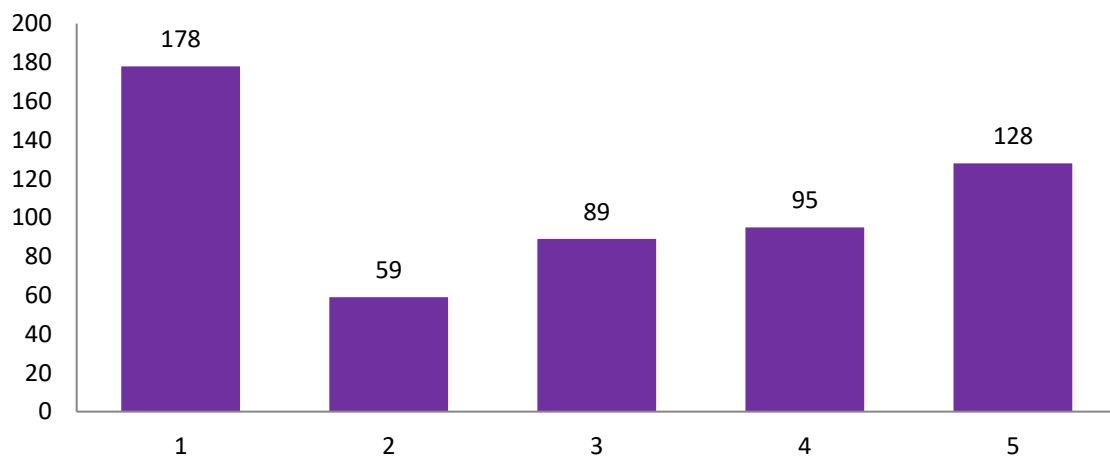
„Smatram da su medicinske sestre/tehničari u RH u zdravstvenim i socijalnim ustanovama jednoobrazno odjeveni.“

Grafikon 8.4.32. Prikaz podataka sa skale broj 1 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 132 sudionika (24%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 77 sudionika (14%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 133 sudionika (24%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 117 sudionika (21,3%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 90 sudionika (16,4%) potpuno slaže s tvrdnjom.

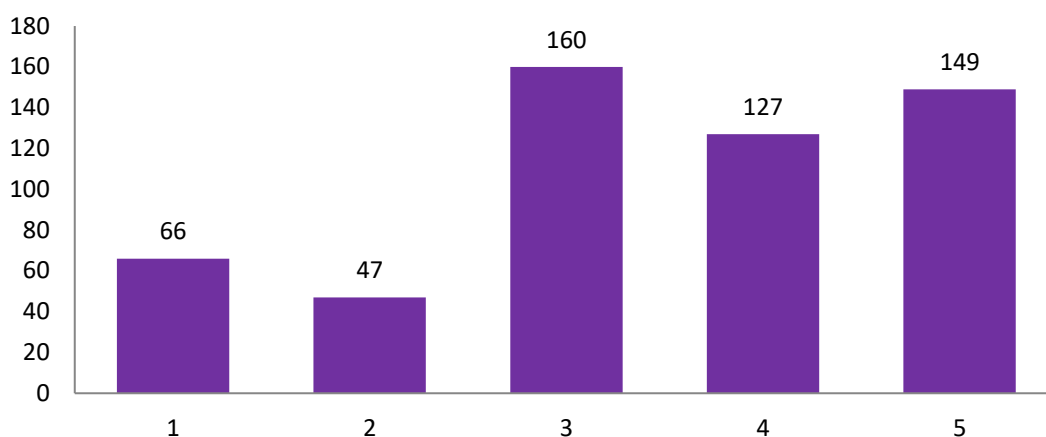
„Smatram da je jednoobrazni izgled medicinskih tehničara ključan za njihov iskaz profesionalnosti.“

Grafikon 8.4.33. Prikaz podataka sa skale broj 2 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 66 sudionika (12%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 47 sudionika (8,6%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 160 sudionika (29,1%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 127 sudionika (23,1%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 149 sudionika (27,1%) potpuno slaže s tvrdnjom.

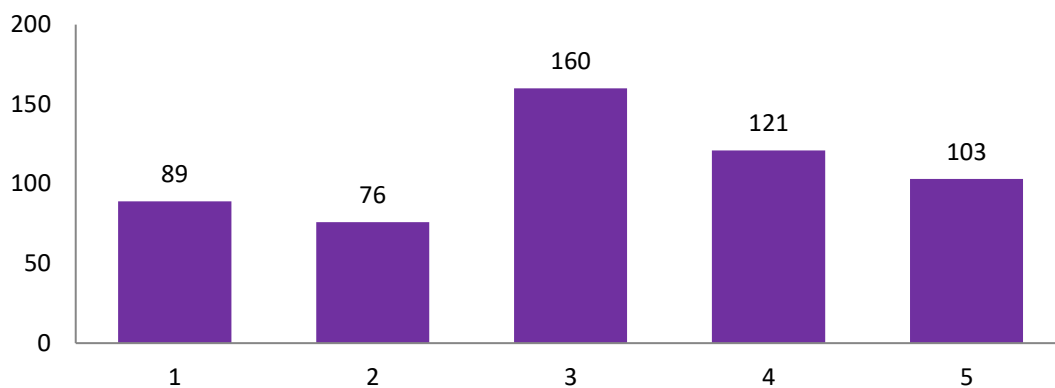
„Jednoobrazni izgled medicinskih sestara/tehničara naveden je u etičkom kodeksu medicinskih sestara/tehničara“

Grafikon 8.4.34. Prikaz podataka sa skale broj 3 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 66 sudionika (12%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 47 sudionika (8,6%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 160 sudionika (29,1%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 127 sudionika (23,1%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 149 sudionika (27,1%) potpuno slaže s tvrdnjom.

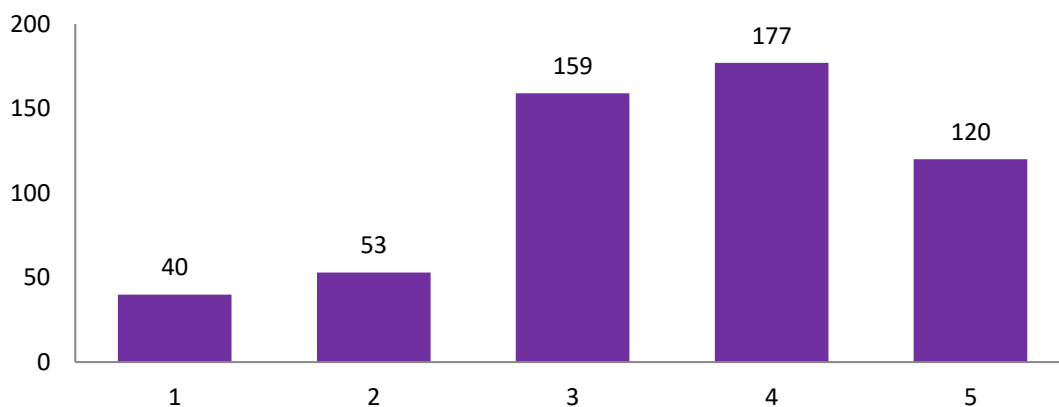
„Smatram da negativni stavovi o medicinskim tehničarima s navedenim obilježjima potječu od medicinskih sestara/tehničara.“

Grafikon 8.4.35. Prikaz podataka sa skale broj 4 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 89 sudionika (16,2%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 76 sudionika (13,8%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 160 sudionika (29,1%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 121 sudionika (22%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 103 sudionika (18,8%) potpuno slaže s tvrdnjom.

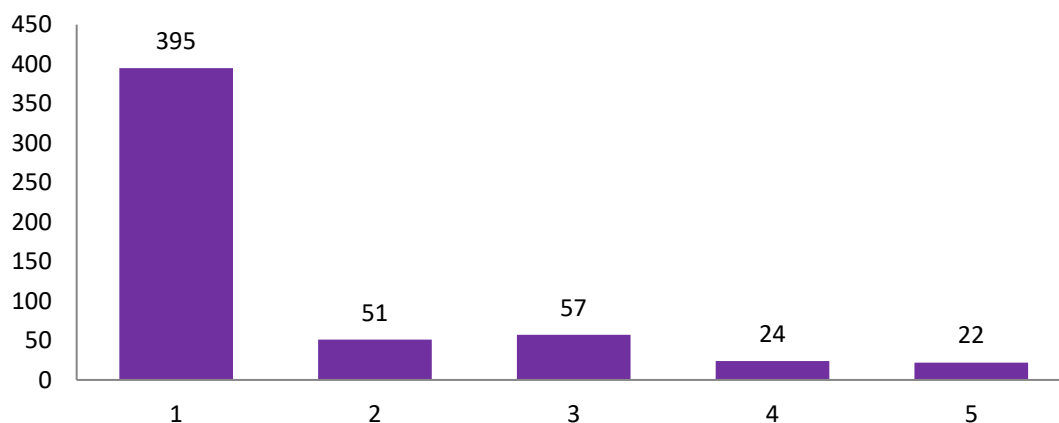
„Smatram da negativni stavovi o medicinskim tehničarima s navedenim obilježjima potječu od korisnika zdravstvenih usluga.“

Grafikon 8.4.36. Prikaz podataka sa skale broj 5 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 40 sudionika (7,3%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 53 sudionika (9,7%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 159 sudionika (29%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 177 sudionika (32,2%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 120 sudionika (21,9%) potpuno slaže s tvrdnjom.

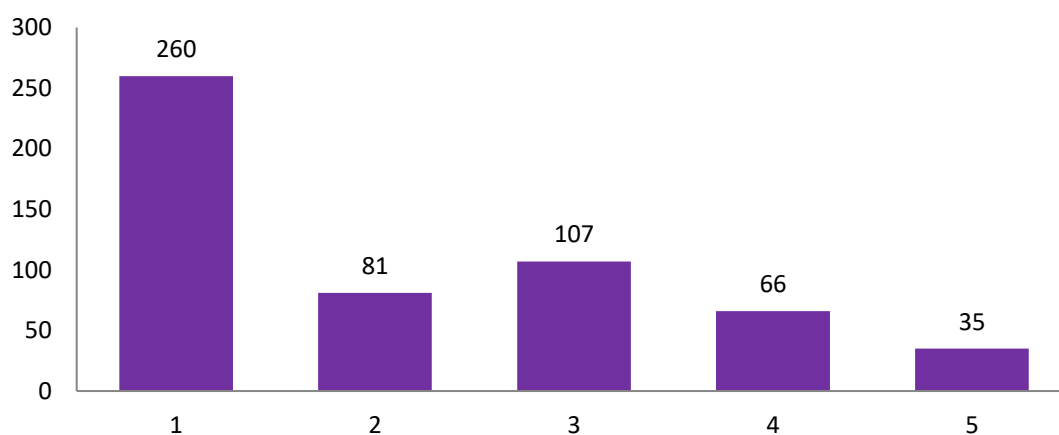
„Smatram da su prethodno navedena obilježja odraz neprofesionalnosti.“

Grafikon 8.4.37. Prikaz podataka sa skale broj 6 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 395 sudionika (71,9%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 51 sudionika (9,3%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 57 sudionika (10,4%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 24 sudionika (4,4%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 22 sudionika (4%) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram da bi medicinske sestre/tehničari svojim izgledom trebali ostati u okvirima dosad viđenih generacija.“

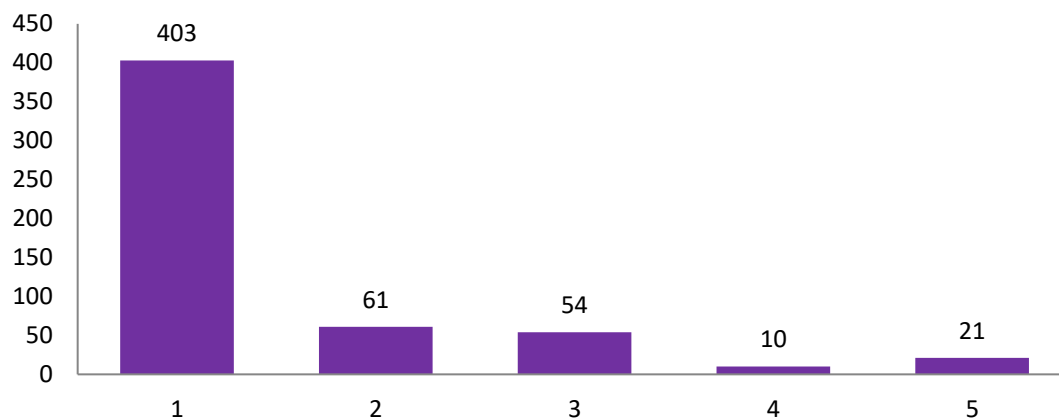

Grafikon 8.4.38. Prikaz podataka sa skale broj 7 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 260 sudionika (47,4%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 81 sudionika (14,8%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 107 sudionika (19,5%) niti se slaže, niti se ne slaže s

tvrdnjom, 66 sudionika (12%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 35 sudionika (6,4%) potpuno slaže s tvrdnjom.

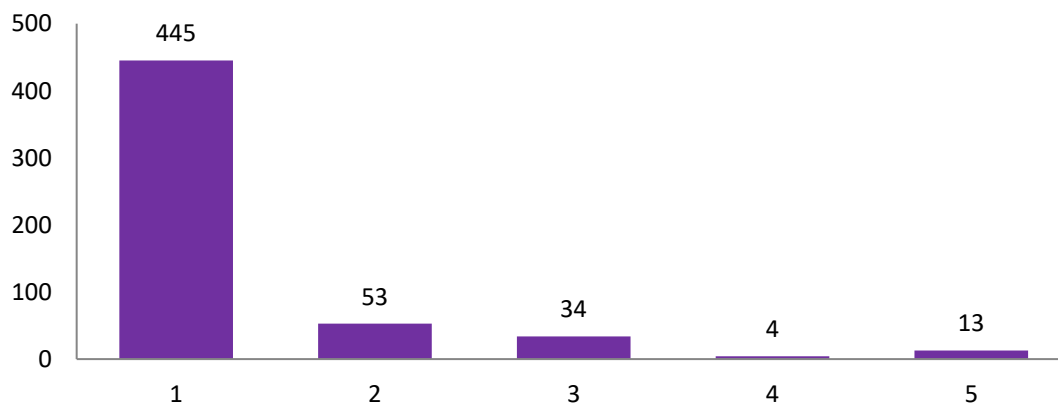
„Smatram da su navedena obilježja odraz devijantnog i protestnog ponašanja.“

Grafikon 8.4.39. Prikaz podataka sa skale broj 8 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 403 sudionika (68,1%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 61 sudionika (14,1%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 54 sudionika (9,2%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 10 sudionika (4,7%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 21 sudionika (3,8%) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram kako je fizički izgled kod medicinskih sestara/tehničara važniji od njihovih komunikacijskih vještina, empatičnosti te neverbalne komunikacije.“

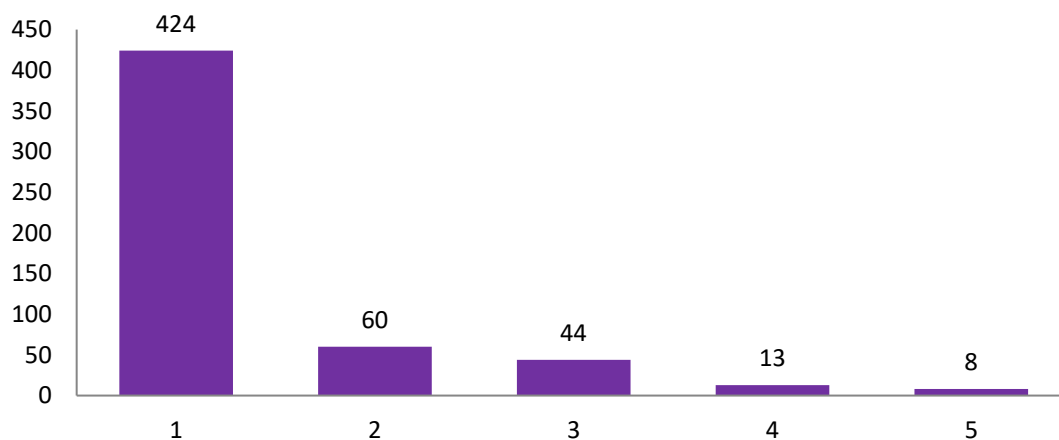

Grafikon 8.4.40. Prikaz podataka sa skale broj 9 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 445 sudionika (81,1%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 53 sudionika (9,7%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 34 sudionika (6,2%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 4 sudionika (0,7%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 13 sudionika (2,4%) potpuno slaže s tvrdnjom.

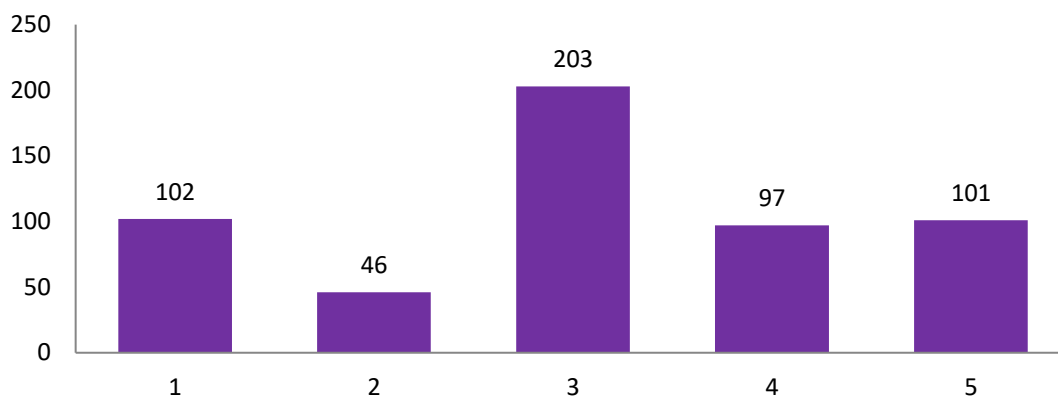
„Smatram da medicinske sestre/tehničari koji posjeduju jedno od obilježja u meni izazivaju nervozu, nelagodu i nepovjerenje.“

Grafikon 8.4.41. Prikaz podataka sa skale broj 10 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 424 sudionika (77,2%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 60 sudionika (10,9%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 4 sudionika (8%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 13 sudionika (2,4%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 8 sudionika (1,5%) potpuno slaže s tvrdnjom.

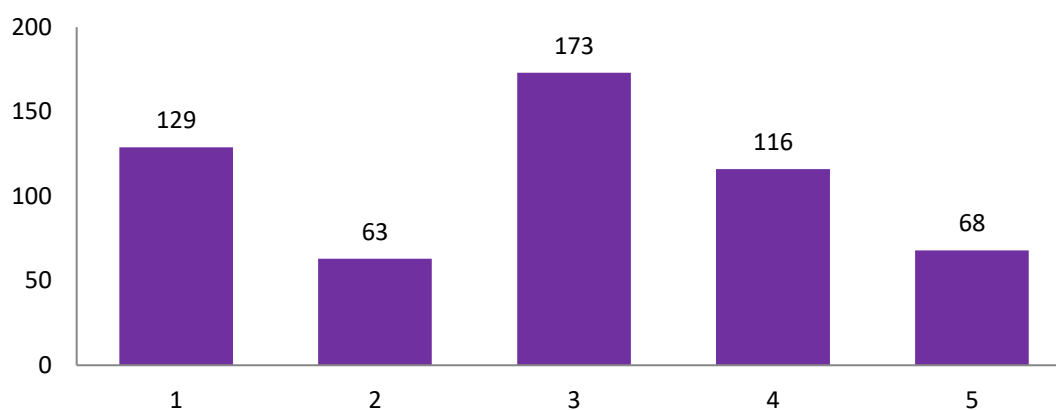
„Smatram da su medicinske sestre/tehničari koji posjeduju navedena obilježja opušteniji, pristupačniji i profesionalniji u svom radu.“

Grafikon 8.4.42. Prikaz podataka sa skale broj 11 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 102 sudionika (18,6%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 46 sudionika (8,4%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 203 sudionika (37%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 97 sudionika (17,7%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 101 sudionika (18,4%) potpuno slaže s tvrdnjom.

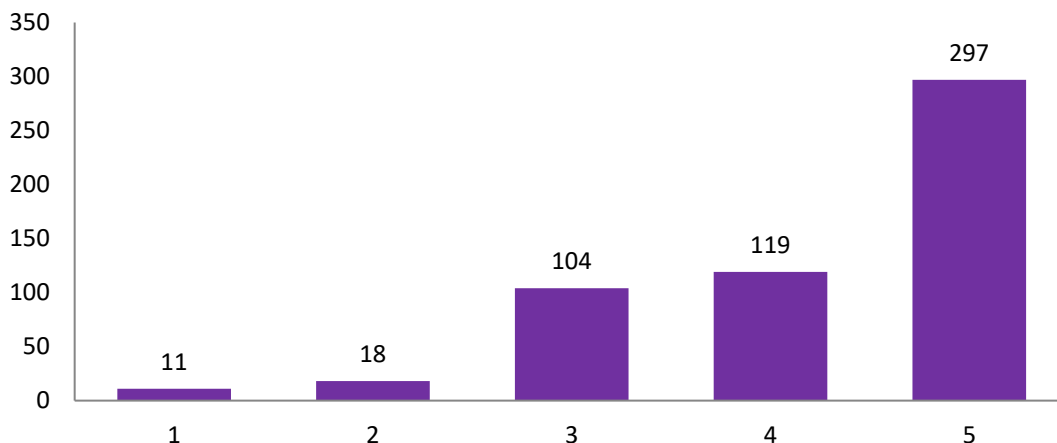
„Smatram da fizički izgled značajno utječe u procjeni karaktera medicinske sestre/tehničara“

Grafikon 8.4.43. Prikaz podataka sa skale broj 12 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R.]

Prema podacima 129 sudionika (23,5%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 63 sudionika (11,5%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 173 sudionika (31,5%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 116 sudionika (21,1%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 68 sudionika (12,4%) potpuno slaže s tvrdnjom.

„Smatram ovo istraživanje poželjnim i dobrodošlim u konkretnijem definiranju etički prihvatljivog izgleda medicinske sestre/tehničara (s obzirom na činjenicu kako etički kodeks ne sadržava informacije o istom).“

Grafikon 8.4.44. Prikaz podataka sa skale broj 13 zdravstvene populacije [Izvor: Autor: K.R]

Prema podacima 11 sudionika (2%) uopće se ne slaže s tvrdnjom, 18 sudionika (3,3%) donekle se ne slaže s tvrdnjom, 104 sudionika (18,9%) niti se slaže, niti se ne slaže s tvrdnjom, 119 sudionika (21,7%) donekle se slaže s tvrdnjom, te se 297 sudionika (54,1%) potpuno slaže s tvrdnjom.

Sudionici su imali priliku iskazati svoja mišljenja/pitanja/savjete/pritužbe.

Mišljenja nezdravstvene populacije:

Sudionik (dob, Izjava:
spol, razina
obrazovanja):

Sudionica A
(Ž, 30-45, VSS)

„Moje tijelo, moja pravila! Uostalom, dobar radnik pokazuje svojim radom kvalitetu sebe, a ne svojim fizičkim izgledom!“

Sudionica B (Ž, 18-30, VŠS)	„Meni je osobno uvijek drago vidjeti kad netko odskače od društvenih i estetskih normi, to bi trebalo voditi i k tome da imaju drugačiji (ne krivi), inovativan možda, pristup radu, profesionalnosti i okolini. Individualnost bi se trebala cijeliti više.“
Sudionica C (Ž, 30-45, VŠS)	„Izgled pojedinca, bio on medicinski djelatnik ili ne, ne bi trebao imati utjecaja na dobro obavljanje njegovog posla. Empatija, strpljenje, predanost, dobro odrađen posao - nemaju nikakve veze s bojom kose, tetovažom, piercingom ili bilo čime sličnim već s karakterom, dobrom voljom, etičkim i moralnim postavkama u glavi, pa bila ona ofarbana i u duginim bojama :)“
Sudionica D (Ž, 45-60, SSS)	„Nisam veliki pristalica ničega navedenog ali isto tako mislim da na temelju toga ne bi trebalo procjenjivati ljude općenito a kamoli kvalitetu ili uspješnost medicinskog osoblja.“
Sudionica E (Ž, 45-60, VSS)	„Smatram da bi svaki med.djelatnik trebao biti pristojno obučen pa imati i takvu frizuru i boju kose i urednu bradu i brkove. Ipak bi se trebao u tom zanimanju držati kodeks oblačenja i nošenja.“
Sudionica F (Ž, 18-30, SSS)	„Smatram da su modifikacije takvog tipa (tetovaže, piercing itd) osobna stvar i kako ne bi smjela utjecati na profesionalnost ili procjenu osobe zaposlene u zdravstvenom sustavu. Na kraju krajeva, ako nam život ovisi o njima, sumnjam da će itko gledati tko ima kakvu modifikaciju kao mjerilo stručnosti i profesionalnosti :)“
Sudionica G (Ž, >60, VSS)	„U životu je najvažnije biti čovjek, poštivati druge, uvažavati različitosti i imati empatiju.“
Sudionica H	„Izgled je nebitan, stvarno, ali bezobrazno i nekulturno ponašanje u

(Ž, 30-45, VSS)	potpunosti je nedopustivo, a prisutno je kod velike većine djelatnika ! Na tome bi stvarno morali poraditi !“
Sudionica I (Ž, 45-60, VŠS)	„Kod sestara me samo smetaju dugi nokti.“
Sudionica J (Ž, 30-45, VŠS)	„Zapravo, radije bih imala sestru/doktoricu s tetovažom ili piercingom nego neku s nafilanim usnama, geliranim noktima i pretjerano velikim ugrađenim trepavicama.“
Sudionica K (Ž, 45-60, VŠS)	„Novo normalno.“
Sudionik L (M, 45-60, VSS)	„Svatko ima pravo slobode da odabere kako želi izgledati, možda u nekim poslovima to i nije prihvatljivo ali ne treba nekog osuđivati ako ima svoj način "ukrašavanja" sebe i svoga tijela. Ako mogu pacijenti imati takve stvari po sebi onda isto tako mogu i medicinski radnici.“
Sudionica M (Ž, 30-45, VŠS)	„Nadam se da će predrasude ovakve vrste izumrijeti uskoro! Rekla bih da je istina u stvari dijametralno suprotna. Hvala što obrađujete ovu temu. Sretno sa pisanjem i sve najbolje!“
Sudionica N (Ž, 30-45, VSS)	„Ljudi s tetovažama i piercinzima su isto ljudi, većina njih je divno. Ne možemo reći da su loši zbog njihovih obilježja. Isto kao što ljudi koji idu u crkvu nisu nužno dobri ljudi. Ne treba generalizirati, a kamoli osuđivati druge. Medicinski tehničari rade posao koji 90% ljudi na svijetu ne bi moglo raditi jer nemaju ni srce ni želudac.“

Mišljenja zdravstvenih djelatnika:

Sudionik (spol, dob, razina obrazovanja, godine radnog staža i radno mjesto)	Izjava:
Sudionica A (Ž, 30-45, VSS, 20 godina; bolnica)	„Smatram da medicinske sestre trebaju biti uredno obučene i pristojno izgledati ali u skladu s vremenom u kojem živimo. Tetovaža, pearcing i sl. je već odavno prestala biti tabu tema u ostalim zemljama i opće je prihvaćeno u društvu, ponekad sam dojm da je naše društvo pomalo zaostalo, previše konzervativno i usudila bi se reći primitivno što se cijele ove teme tiče.“
Sudionica B (Ž, 45-60, VSS, 36 godina; pedijatrija)	„Svatko ima pravo odlučivati kako će izgledati, to ne utječe na sposobnost i kompetenciju sestre.“
Sudionica C (Ž, 30-45, VSS, 9 godina, bolnica)	„Obilježje na med osoblju NIJE pokazatelj profesionalnosti, ili nekog destruktivnog/agresivnog ponašanja.“
Sudionica D (Ž, 30-45, VSS, 18 godina; bolnica)	„Fizički izgled u današnje doba i etički kodeks. Jako sklizak teren.“
Sudionica E (Ž, 30-45, SSS, 10 godina, bolnica)	„Smatram da je fizički izgled med osoblja jako važan, ali ne u smislu navedenih "obilježja", nego u smislu osobne higijene, tjelesne težine, urednosti, čista i ispeglana uniforma, čista i oprana kosa (nije bitna boja ili stil)..“
Sudionica F (Ž, 30-45, VSS, 1 godina)	„Odiijelo ne čini čovjeka, ni izgled med.sestru.“
Sudionica G (Ž, 18-30, SSS)	„Kako nismo svi isti, prihvaćam različitosti. Ne vjerujem da netko da piercingom ili sa tetovažom nebi odradio posao isto kao i netko bez

istoga..“

Sudionica H (Ž, 45-60, SSS, 29 godina; klinička bolnica)

„Nemam ništa protiv tih tetovaža, pirsinga, neuobičajene boje kose itd. i ne procjenjujem znanje, profesionalnost i stručnost na temelju izgleda osobe. Naravno, važno mi je da je osoba čista, uredna i da je stručna u svom poslu, te da je marljiva i ljubazna prema korisnicima usluga, a također i korektna prema suradnicima. Za radnu odjeću i obuću mislim da treba biti uredna, odgovarajuće veličine i bilo bi idealno da ju ustanova osigura svojim djelatnicima, a ne da ih sami kupujemo. S obzirom da ju kupujemo sami, mislim da nam poslodavac nema što prigovoriti, ako nije po njihovom ukusu.“

Sudionica I (Ž, 45-60, SSS, 35 godina; bolnica)

„Mislim da nije bitno da li netko ima neku tetovažu, pirsing, neobičnu boju kose , ako se ponaša profesionalno i odgovorno na svom radnom mjestu onda to nema nikakve veze. Jedino što meni osobno smeta je prenapadno našminkana medicinska sestra.“

8.5. Rasprava

Podaci dobiveni u istraživanju sadržavaju vrlo interesantne činjenice, te su neke od njih i vrlo iznenađujuće. Stavovi kako nezdravstvene, tako i zdravstvene populacije, ispostavili su se korektnima, tolerantnima i s punim razumijevanja naspram medicinskih sestara i tehničara. Zapravo prilikom tumačenja znamenki već sa samog početka može se zaključiti kako je prevalencija populacije koja na sebi ima jedno od navedenih obilježja u najvećem broju upravo populacija medicinskih sestara/tehničara. Prethodna izjava može se dodatno potkrpiti rezultatima o susretu s medicinskim sestrama/tehničarima s jednim od navedenih obilježja gdje tek 5% sudionika navodi kako nije imala isti.

Nekoliko pitanja bavila su se osjetljivošću radnog mjesta na kojem bi se potencijalno moglo od zaposlenika tražiti da se navedena obilježja prikriju, bilo to od suradnika u timu ili nadređenih figura, no cjelokupna znamenka koja ukazuje na direktnu stigmatizaciju obilježja na radnom mjestu nedostatna je! Podaci o ukazanom netoleriranju obilježja kreću se od tek 12

do 22%. Dodatna činjenica kako je više ljudi izvan zdravstvenog sektora bilo odbijeno od strane poslodavca (6%), nego medicinskih sestara/tehničara (4%) može ukazivati na dva zaključka; prvi bi glasio da je s obzirom na već poznatu situaciju s manjkom zdravstvenog kadra obilježje prošlo „nezapaženo“, ili da je zbilja toliko neznatno u našoj struci da je zbilja i postalo nešto što se ne zapaža na medicinskoj sestri/tehničaru, već njihove ostale kvalitete što se također može iščitati iz rezultata. Nedostatak, i to ne malen u anketi (a ima ih par) nedvojbeno je onaj o samoj lokaciji obilježja. Gdje bih također ukazala na nedostatak nalazi se u jednom pitanju koje u anketi također nije postavljeno, a tiče se same odluke o zapošljavanju novih članova, gdje je postavljeno pitanje o uzimanju obilježja u obzir, no ne i tako da istim ne bi dali priliku za posao.

Dominantni spol sudionika bio je nadasve očekivan, no prilikom prikupljanja glasova isključivo su pripadnice ženskog spola komentirale objave, te iskazivale podršku. Razlog tome zasigurno leži u činjenici da su ženske osobe u takvim grupama jednostavno više aktivne i povezane, za razliku od muškaraca. Ono što bih voljela istaknuti je upravo ta podrška koju sam osjetila od strane sudionika, gdje su razni komentari (oko 200) ukazivali na prosto oduševljenje sestrinske zajednice. Velik broj ljudi je također ukazao interes za rezultate samog istraživanja.

Rezultati dobiveni vrednovanjem izjava na skalama ukazuju na činjenicu koja me osobno najviše zanimala! Iz kojeg točno lonca dolazi „vrući krumpir“ na kojemu piše stigma? Ispostavilo se kako medicinske sestre smatraju da negativni stavovi naspram zdravstvenih djelatnika potječu od korisnika zdravstvenih ustanova. Korisnici također kao i medicinske sestre i tehničari u najvećoj mjeri nisu zapravo ni sami sigurni otkud stigmatizacija obilježja dolazi, no ipak veći broj sudionika nezdravstvene populacije smatra kako negativni stavovi također dolaze od samih korisnika zdravstva.

Kako su to samo pretpostavke a tumačenja statističkih podataka ukazuju kako su prošla vremena kada su se „tetovaže“, „piercing“, „ear plug“, lude boje kose i brkovi smatrali atributima marginalnog društva poput bajkera, članova bande ili kriminalaca. Osjećaji poput nervoze i nepovjerenja gotovo su beznačajni s obzirom na brojke iz spomenutog grafikona. Također, odveć puno spominjana poveznica s devijantnim ponašanjem nestaje.

U nastavku slijedi situacija iz kliničke prakse proživljena od strane studentice sestrinstva. Studentica sestrinstva s vidljivom tetovažom anđela na lijevoj ruci zamolila je mentora da je ne prekriva, jer je tetovaža za nju imala velik značaj. Studentica navodi kako anđeo za nju simbolizira zaštitu, te kako ista pridonosi da se osjeća bolje i samopouzdanije gledajući tetovažu koju posjeduje otkad je značajan član njene obitelji preminuo. Također navodi kako

je tetovaža značajna za njegu koju je pružala jednoj određenoj pacijentici na odjelu. Spomenuta pacijentica je bila ženskog spola, imala je 81 godinu, te je od strane zdravstvenog kadra opisana kao "depresivna" i "tiha." Dijagnosticirana joj je upala pluća, i u to je vrijeme boravila u bolnici 10 dana. Rijetko je razgovarala s nekim i obično je izbjegavala kontakt očima ili kontakte s medicinskim sestrama/tehničarima ili ostalim članovima zdravstvenog tima koji su joj pokušali pristupiti. Studentica je izvijestila da je razgovarala s pacijenticom o njezinoj unuci koja je također imala tetovažu. Studentica je posljedično tetovažu opisala kao element promicanja komunikacije, identifikacije te kao oblik uspomene na obitelj [7].

U ovom slučaju ostaju neka pitanja: Što može uzrokovati veću štetu, vidljiva tetovaža ili osjećaji do kojih dolazi u nosiocima tetovaža ili onima koji na njih reagiraju? Ima li dovoljno dokaza za traženje studenata sestara da pokriju tetovaže? Koliku ulogu igra sadržaj tetovaže prilikom donošenja odluka o istom? Što bi trebalo prevladati: institucionalne smjernice ili poštivanje identiteta studenata njege (kao i cijelog zdravstvenog kadra u konačnici)? Što bi trebalo prevladati: institucionalne smjernice ili terapijski učinak tetovaže kod pacijenta [7]?

Ispada kako je zapravo najveći kriminalac ta nevidljiva stigmatizacija, strah od strane pojedinca da će ga društvo osuđivati. Stoga je potrebno osvijestiti sebe i druge da smo svi drugačiji, da je vrijeme drugačije i da se između ostalog i cijeli zdravstveni sustav mijenja svakodnevno. Ipak, u usporedbi s rezultatima spomenutih istraživanja u provedenom istraživanju, pomak i to pozitivan, prisutan je i zapsan u mišljenjima jedne petine mjesta iz kakvog dolazim!

9. Zaključak

S ciljem rješavanja jednog prisutnog stereotipa u društvu, te u zdravstvenom kadru, provedeno istraživanje može dati odgovore na mnoga pitanja. Jesmo li napredovali kao društvo, kao zajednica? Jesmo li u sestrinstvu spremni svojim humanim pozivom, nesebičnom prirodom i željom za poboljšanjem pokazati dodatnu dozu tolerancije, ljubavi i razumijevanja svim živim bićima? Smatram da jesmo, i da smo spremniji svakim danom koji provodimo unutar krugova zdravstva sada noseći ovu informaciju kako je svijet ipak jedno tolerantno i lijepo mjesto, posebice za nas medicinske sestre i tehničare znajući kako mu svaki dan zasigurno najmanje duplo vraćamo!

Provedeno istraživanje pred Vama nije imalo za svrhu dokazati kako stigmatizacija ne postoji, već ukazati na nijanse koje su opravdane i očekivane između ostalog. Svijet bi postao jako čudno mjesto kada bi svi ljudi dijelili mišljenja, kada razlike ne bi postojale i kada ne bismo morali težiti boljem. „Naša sposobnost da dostignemo zajedništvo u raznolikostima, bit će najveća ljepota i test za našu civilizaciju.“ Pozivom na riječi jednog velikog čovjeka, Mahatma Gandhija, posljednji put želim zaključiti kako je razumijevanje različitosti ključno za najbolje funkcioniranje sestrinske zajednice i zdravstvenog sustava.

Jer bez dvojbe, medicinskih sestara s raznim obilježjima, kao i ostalih radnih figura, uvijek će biti, a ono što želimo izbjeći je gubitak dodatnih medicinskih sestara, gubitak kolegijalnog zajedništva te daljnje širenje stereotipa i neslaganja u timu! Srećom, bez dvojbe, profesija za koju se borimo dokazano napreduje i teži boljem sutra.

10. Literatura

1. Mun i sur. (2012). Tattoo and the Self. Clothing and Textiles Research Journal. https://www.researchgate.net/publication/254085569_Tattoo_and_the_Self dostupno 22.9.2020. dostupno 22.9.2020.
2. R. A. Wittmann i sur.: Nurses and body art: What's your perception?, Issues in nursing, br. 62, lipanj 2012. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22992691> dostupno 13.8.2020.,
3. B. G. Martinez i sur. (2018) Opinion of a group of a patients about health professionals with tattoos, Enfermeria Clinica <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S2445147918301012> dostupno: 22.9.2020.
4. C. Baumann i sur. (2015.) Taboo tattoos? A study of the gendered effects of body art on consumers' attitudes toward visibly tattooed front line staff, Journal of Retailing and Consumer Services <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0969698915301247> dostupno 22.9.2020.
5. D. M. Boultinghouse (2015.) Visible Tattoos and Professional Nursing Characteristics: A Study on How Appearance Affects the Perception of Essential Qualities of Nurses, Eleanor Mann School of Nursing - University of Arkansas <http://scholarworks.uark.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1032&context=nursuhtdostupno> 22.9.2020
6. Larsen i sur. (2014) A Deviant Art: Tattoo-Related Stigma in an Era of Commodification, Psychology and Marketing <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/mar.20727> dostupno 22.9.2020.
7. S. Caldeira i sur. (2017.)Tattoo or no tattoo? A contemporary ethical issue in nursing education , Nursing Ethics <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0969733016679472>dostupno 22.9.2020.
8. A. Allred (2016.) Rejecting the Tattooed Applicant, Disciplining the Tattooed Employee: What Are the Risks?, Law Faculty Publications
9. M. Samadelli i sur. (2014.) Complete mapping of the tattoos of the 5300-year-old Tyrolean Iceman, Journal of Cultural Heritage

- <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S1296207415000023> dostupno 22.9.2020.
10. H. Ferguson (2020.) Body Piercing, body and art https://www.bmj.com/content/320/Suppl_S1/00011627 dostupno 22.9.2020.
11. M. Waugh (2007.) Body piercing: where and how [https://www.cidjournal.com/article/S0738-081X\(07\)00100-9/pdf](https://www.cidjournal.com/article/S0738-081X(07)00100-9/pdf) dostupno 22.9.2020.
12. P. Yadav (2014.) Oral Piercing/Art- Fashion or Risk <http://jamdsr.com/pdf2b/OralPiercinganArtFashionorRisk.pdf> dostupno 22.9.2020.
13. Maurice Patterson (2017): Tattoo: marketplace icon, Consumption Markets & Culture, DOI: 10.1080/10253866.2017.133428 <http://dx.doi.org/10.1080/10253866.2017.1334280> dostupno 22.9.2020.
14. Heywood i sur. (2012.) Who gets tattoos? Demographic and behavioral correlates of ever being tattooed in a representative sample of men and women, Elsevier <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22153289/> dostupno 22.9.2020.
15. D. Roberts (2012.) Secret Ink: Tattoo's Place in Contemporary American Culture, The Journal of American Culture https://www.researchgate.net/publication/228080110_Secret_Ink_Tattoo's_Place_in_Contemporary_American_Culture dostupno 22.9.2020
16. A. Zuckerman (2020) 38 Tattoo Statistics: 2019/2020 Industry, Trends & Demographics <https://comparecamp.com/tattoo-statistics/> dostupno 22.9.2020
17. Stats Tattoos in the worldplace statistics. <https://www.stapaw.com/tattoos-in-the-workplace-statistics> dostupno 22.9.2020
18. <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=26909> dostupno 22.9.2020
19. L. Kiersten & K. Kjelskau (2015.) Tattoo as Art, the Drivers Behind the Fascination and the Decision to Become Tattooed, Tattooed Skin and Health., vol 48, pp 37–40 <https://www.karger.com/Article/FullText/369180>
20. J.M. McLeod (2014.) The hidden mark: an ethnographic examination of visibility in heavily tattooed professionals dostupno 22.9.2020.
21. (18) Roggenkamp i sur. (2017.) Tattoos as a window to the psyche: How talking about skin art can inform psychiatric practice, World J Psychiatrics <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/29043152> dostupno 22.9.2020.
22. Kristin A Broussard & Helen C Harton (2017): Tattoo or taboo? Tattoo stigma and negative attitudes toward tattooed individuals, The Journal of Social Psychology, DOI:

10.1080/00224545.2017.1373622 To link to this article:
<http://dx.doi.org/10.1080/00224545.2017.1373622>

23. Stephen Allred (2016.) Rejecting the Tattooed Applicant, Disciplining the Tattooed Employee: What Are the Risks?<https://scholarship.richmond.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2326&context=law-faculty-publications> dostupno 22.9.2020.
24. W. Swami (2015.) Are tattooed adults really more aggressive and rebellious than those without tattoos? *Journal Face & Body* <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S174014451500100X> dostupno 22.9.2020.
25. J.R Clark (2012.) Tattoo you, *AirMed* https://www.researchgate.net/publication/221884501_Tattoo_You dostupno 22.9.2020.
26. H. V. Westerfield (2012.) The Patients' Perceptions of Patient Care Providers With Tattoos and/or Body Piercings, *Journal of nursing administration* https://journals.lww.com/jonajournal/Abstract/2012/03000/Patients__Perceptions_of_Patient_Care_Providers.8.aspx dostupno 22.9.2020.
27. G. M. Pfeifer (2012.) Attitudes Toward Piercings and Tattoos Does body modification suggest a lack of professionalism, or is it simply freedom of expression? <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/22543645> dostupno 22.9.2020.

11. Prilozi

Poštovani, pred Vama se nalazi anketa u svrhu izrade završnog rada na preddiplomskom stručnom studiju Sestrinstva Sveučilišta Sjever u Varaždinu pod mentorstvom dr. sc. Irene Canjuga. Tema završnoga rada bazirana je na ispitivanju stavova opće populacije o percepciji zdravstvenih djelatnika na temelju njihovog fizičkog izgleda. Kako bi rezultati bili objektivni i statistička obrada podataka precizna, molim Vas da na pitanja odgovarate iskreno. Anketa je u potpunosti anonimna i Vaši će odgovori biti korišteni isključivo u istraživačke svrhe. Unaprijed zahvaljujem na suradnji i odvojenom vremenu za ispunjavanje ankete.

Osoba za korespondenciju: Katarina Rešetar

Mail: resetark2808@gmail.com

Mob: 091/568-2303

OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI

1. Označite spol: M Ž

2. Označite Vašu dob:

18-30

30-45

45-60

>60

3. Označite mjesto stanovanja:

Grad

Selo

Prigradsko naselje

4. Označite Vaš stupanj obrazovanja:

SSS

VSS

VŠS

drugo (napišite): _____

5. Na _____ kojem _____ odjelu _____ ste zaposleni?

---

6. Navedite koliko imate godina i/ili mjeseci radnoga staža:

---

7. Posjedujete li neku od navedenih tjelesnih obilježja (modifikacija): tetovaža, „piercing“, „ear plug“, neuobičajena (nekonvencionalna) frizura/boja kose, brada, brkovi?

Ne   Da   (obavezno navesti koje obilježje imate):

---

8. Poznajete li osobno nekoga u području zdravstva s prethodno navedenim „odstupanjima“ (specifičnim obilježjima) u fizičkom izgledu?

Ne   Da (obavezno navesti koje obilježje imate):

---

9. Ukoliko posjedujete neku od navedenih modifikacija, jeste li možda osjetili potrebu za skrivanjem istog pred nadređenima, ostalim članovima tima, ili korisnicima zdravstvenih usluga?

Ne

Da

10. Ukoliko posjedujete neku/neke od navedenih modifikacija, jeste li do sada bili zamoljeni od strane članova tima za prikrivanjem istih?

Ne

Da

11. Jeste li do sada imali neugodnih iskustva s obzirom na posjedovanje istih?

Ne

Da

12. Jeste li zbog navedenih tjelesnih obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) bili odbijeni prilikom pokušaja zapošljavanja u zdravstvenom sektoru?

Ne

Da

UPITNIK ZA MEDICINSKE SESTRE/TEHNIČARE

Sljedeće tvrdnje opisuju neke od načina doživljavanja zdravstvenih djelatnika na temelju njihovog fizičkog izgleda. Molimo Vas, pročitajte pažljivo svaku tvrdnju i procijenite koliko se ono što ona izriče odnosi na Vas osobno.

Procjene ćete davati tako što ćete uz svaku tvrdnju zaokružiti jedan broj na skali koja ima 5 stupnjeva. Značenje pojedinih brojeva na skali procjene je sljedeće: 1) Uopće se ne slažem 2) Donekle se ne slažem 3) Niti se slažem, niti se ne slažem 4) Donekle se slažem 5) Potpuno se slažem

1. Smatram da su medicinske sestre/tehničari u RH u zdravstvenim i socijalnim ustanovama jednoobrazno odjeveni.
2. Smatram da je jednoobrazni izgled ključan u održavanju profesionalnosti sestriinske profesije.
3. Jednoobrazni izgled medicinskih sestara/tehničara naveden je u etičkom kodeksu medicinskih sestara/tehničara.
4. Smatram da negativni stavovi o medicinskim sestrama/tehničarima s navedenim tjelesnim obilježjima potječu od medicinskih sestara/tehničara.
5. Smatram da negativni stavovi o medicinskim sestrama/tehničarima s navedenim tjelesnim obilježjima potječu od korisnika zdravstvenih usluga.
6. Smatram da su prethodno navedena tjelesna obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) odraz neprofesionalnosti.
7. Smatram da bi medicinske sestre/tehničari svojim izgledom trebali ostati u okvirima dosad viđenih generacija.
8. Smatram da su obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) odraz devijantnog i protestnog ponašanja.
9. Smatram kako je fizički izgled kod medicinskih sestara/tehničara važniji od njihovih komunikacijskih vještina, empatičnosti te neverbalne komunikacije.
10. Medicinske sestre/tehničari koji imaju neka od obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) u meni izazivaju nervozu, nelagodu i nepovjerenje.
11. Smatram da su medicinske sestre/tehničari koji imaju obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) značajno opušteniji, pristupačniji i profesionalniji u svom radu.
12. Smatram da fizički izgled značajno utječe u procjeni karaktera medicinske sestre/tehničara.

OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI

1. Označite spol:

M

Ž

2. Označite Vašu dob:

18-30

30-45

45-60

>60

3. Označite mjesto stanovanja:

- Grad
- Selo
- Prigradsko naselje

4. Označite Vaš stupanj obrazovanja:

- OŠ
- SSS
- VSS
- VŠS
- drugo (napišite): _____

5. Jeste li do sada imali interakciju s zdravstvenim osobljem, s jednim od navedenog: tetovaža, piercing, neobična frizura ili boja kose, neobično uređena brada/brkovi?

- Ne
- Da

6. Ako jeste, možete li se prisjetiti koje su Vam se misli/osjećaji pojavili prilikom susreta s istim?

_____

7. Posjedujete li neku od navedenih tjelesnih obilježja: tetovaža, „piercing“, „ear plug“, neuobičajena (nekonvencionalna) frizura/boja kose, brada, brkovi?

- Ne   Da   (obavezno navesti koje obilježje imate):

_____

8. Poznajete li osobno nekoga s prethodno navedenim „odstupanjima“ (specifičnim obilježjima) u fizičkom izgledu?

- Ne
- Da

9. Ukoliko posjedujete neku od navedenih modifikacija, jeste li osjetili potrebu za skrivanjem istog pred nadređenima, ostalim članovima tima?

- Ne
- Da

10. Ukoliko posjedujete neku/neke od navedenih modifikacija, jeste li do sada bili zamoljeni od strane članova tima ili nadređenih za prikrivanjem istih?

- Ne
- Da

11. Jeste li do sada imali neugodnih iskustva s obzirom na posjedovanje istih?

Ne

Da

12. Jeste li zbog navedenih modifikacija bili odbijeni prilikom pokušaja zapošljavanja?

Ne

Da

13. Kada biste imali glas (ili ga imate) prilikom zapošljavanja novih članova tima, da li bi uzimali u obzir činjenicu da pojedinac posjeduje navedene modifikacije?

Ne

Da

1. Smatram da se tjelesna obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) najčešće povezuju s pripadnicima određenih skupina (poput motorista, zatvorenika, članova bandi...).

2. Smatram da obilježja (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose i slično) u meni izazivaju neprijateljske i negativne osjećaje, nervozu i slično.

3. Smatram da su medicinske sestre/tehničari s navedenim modifikacijama vedriji, opušteniji, pristupačniji.

4. Smatram da negativni stavovi naspram medicinskih sestara/tehničara s obilježjima (tetovaža, piercing, upadljiva boja kose) potječu od samih medicinskih sestara/tehničara.

5. Smatram kako će sve više mladih u 21. stoljeću, kako općenito, pa tako i u zdravstvu, htjeti posjedovati nešto poput tetovaže ili piercinga.

6. Smatram da bi medicinske sestre/tehničari trebali imati pravo na biranje osobnog izgleda.

7. Smatram kako postoji povezanost između izgleda zdravstvenih djelatnika i kvalitete rada.

8. Smatram da su modifikacije indikator devijantnog, protestnog, vandalističkog ponašanja.

9. Smatram kako je fizički izgled kod medicinskih sestara/tehničara važniji od njihovih komunikacijskih vještina, empatičnosti te neverbalne komunikacije

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za sestrinstvo

STUDIJ preddiplomski stručni studij Sestrinstva

PRISTUPNIK Katarina Rešetar

MATIČNI BROJ 0336023824

DATUM 30.9.2020.

KOLEGIJ Sociologija zdravlja

NASLOV RADA Stavovi opće populacije o percepciji zdravstvenih djelatnika na temelju fizičkog izgleda

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU General population attitudes on health professionals' perceptions based on physical appearance

MENTOR dr. sc. Irena Canjuga

ZVANJE viši predavač

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. doc.dr.sc. Marijana Neuberg, predsjednik
2. dr.sc. Irena Canjuga, mentor
3. prof.dr.sc. Andreja Brajša-Žganec, član
4. Valentina Novak, mag.med.techn., zamjenski član
5. _____

VŽKC

M.M.I

Zadatak diplomskog rada

BROJ 1385/SS/2020

OPIS

Provedeno istraživanje temelji se na ispitivanju stavova opće populacije o percepciji zdravstvenih djelatnika na temelju fizičkog izgleda, konkretnije istraživanje o preciznijem definiranju stereotipa vezanih uz medicinske sestre/tehničare koji su nositelji tjelesnih obilježja poput "tetovaže", "piercinga", "ear plugova" ili nekonvencionalnih (neobičnih) odstupanja što se tiče kose (boja, frizura), ili brade (muškarci). Glavna pitanja obrađena u radu bave se stigmatizacijom, spolnom diskriminacijom u pogledu strožih mjera za pripadnice ženskog spola, evaluacijom osobe na temelju fizičkog izgleda i koja je njegova "težina". U radu su provedena dva istraživanja s većim brojem uzorka, po 500 ispitanika unutar zdravstvene populacije, te 500 iz nezdravstvene populacije.

ZADATAK URUČEN

23.10.2020.

Irena Canjuga

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, _____ (*ime i prezime*) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom _____ (*upisati naslov*) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

_____
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, _____ (*ime i prezime*) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom _____ (*upisati naslov*) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

_____
(vlastoručni potpis)